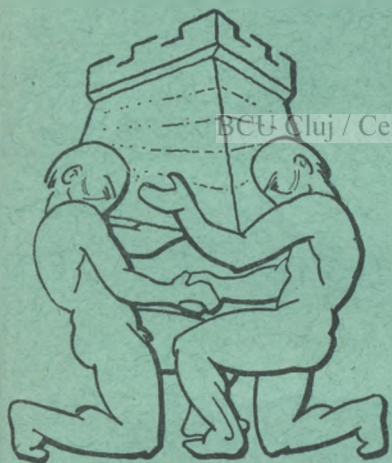

TRIBUNA COOPERĂȚIEI ARDELENE

REVISTĂ LUNARĂ A UNIUNEI DE COOPERATIVE „ARDEALUL” CLUJ
REDACTOR: PROF. DR. VICTOR JINGA

Nr. 12

ANUL II. DECEMBRIE 1931.

CUPRINSUL :

Victor Jinga Idei curențe false despre
coopeație

Dr. Andrei Gociman

Oituz . . . Proprietatea forestieră
colectivă.

Dr. Gh. Dragoș . . . Cooperația maghiară de
credit din Ardeal după
războiu.

Prof. Ion I. Ghelase Cooperațiile agricole ;
cumpărarea și vânzarea
produselor agricole.

Auguste Fauconnet . Cooperația și operele sale
sociale.

Dela Uniunea de cooperative „Ardealul”.
Cronica : Știri din țară și străinătate.
Cuprinsul revistei pe anul 1931.

Redacția și Administrația :

Cluj, Uniunea de coop. „ARDEALUL”, Strada Memorandului No. 4.

ABONAMENTUL ANUAL LEI 200. — UN EXEMPLAR LEI 20.—

Spre luare aminte.

— Această revistă face legătura între unitățile cooperative din Ardeal și Uniunea lor dela Cluj. Este deci în interesul tuturor unităților să o aboneze neîntârziat și să o citească; aci găsec îndrumarea, informațiunile și cercetările cari le folosesc și le privesc de aproape.

— Răspândiți această Revistă printre prietini și cunoștințe; în ea se oglindesc ideea și acțiunea cooperatistă, mai cu seamă din Ardeal.

— Toți cei cari știu scrie despre cooperație să ne trimită articole; cooperatorii să ne comunice părerile lor despre mișcare, constatările bune și rele privitoare la cooperație.

— Cine nu înapoiază, în timp de zece zile dela expediere, primul număr din revistă ce i-s'a trimis, îl considerăm abonat și așteptăm costul abonamentului.

— Amintiți-vă că hârtia, tiparul și lucrul sunt scumpe; revista se susține numai din abonamente. Trimiteți-ne deci neîntârziat costul abonamentului numai pe adresa Administrației.

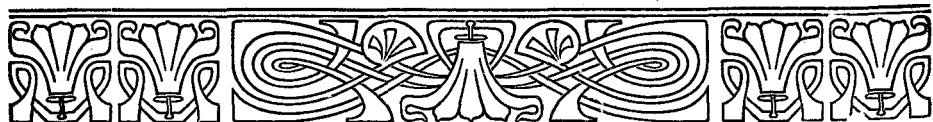
— In loc de chitanță, numele abonaților se trec pe pagina a 3-a a copertei.

— Manuscrisele primite la Redacție nu se înapoiază.

— Lucrările și revistele primite la Redacție vor fi amintite la Bibliografia acestei reviste. Rugăm revistele să accepte schimbul.

— Cooperativele cari au local sau instalațiuni proprii să ne trimită fotografia (eventual clișeul) bună a acestora pentru a le reproduce în revista noastră.

— Cooperativele să folosească această revistă pentru reclama produselor lor; prețul publicării după învoială.

TRIBUNA COOPERĂȚIEI ARDELENE

REVISTĂ LUNARĂ A UNIUNII DE COOPERATIVE „ARDEALUL“ CLUJ

ANUL II.

DECEMBRIE 1931.

Nr. 12.

Idei curente false despre cooperație

de Victor Jinga.

Truda de a înlătura unele idei curente și prea adeseori greșite privitoare la anumiți oameni, fapte individuale sau obștești, privitoare la ideile înseși, nu este de loc prea ușoară. O idee curentă este aproape totdeauna o idee greșită; ea nu izvorește din limpezimile unui discernământ sever și nici măcar dintr'o apreciere voit obiectivă a împrejurărilor, cuprinsului, manifestărilor, valori și acțiune, idee, obiect. Ideile curente se nasc prin contagiune, exagerare a proporțiilor, în bine sau rău; mediul lor de formațiune este acela al lenii de a gândi și al verbomaniei, a confuziei între fapte, vorbe și idei. Vorbele și dorințele se iau drept realitate; verbomania ideilor paralizază mișcările indivizilor și națiunilor.

Cooperația, ca sistem de gândire și acțiune socială, se bucură de tot binele și mai cu seamă de tot răul pe care îl pot face ideile curente; angajând interese, năzuinți și frământări multiple e firesc, oarecum, să nu scape de „binefacerile” oamenilor cari știu oricând tot și despre toate.

Mai întâi să încercăm o precizare, chiar relativă. Cât privește atitudinea oamenilor față de cooperație, cred că putem avea în vedere următoarele *categorii*:

Cei cari cunosc doctrina cooperatistă fără însă a o aplica;

Cei cari lucrează în cooperație fără a-i cunoaște liniile mari de gândire;

Cei cari nu cunosc nici doctrina și nici fapta cooperatistă;

Cei cărora cunoașterea ideii le luminează căile rodnice ale faptelor cooperatiste, îmbinând acțiunea creatoare cu avântul, pasiunea și farmecul gândirii călăuzitoare.

Nu este greu să înțelegem din rândurile cărei categorii se desprind falsele idei curente asupra cooperației; dar ne dăm seama că rândurile acelei sau acelor categorii sunt dese, compacte, multe și prin urmare truda de a le înlătura nu pare a fi tocmai ușoară.

Numărul acelor care cunosc doctrina cooperatistă fără însă a o aplica este cu totul redus; ei sunt de formațiune așa zisă livrescă. Preocupați de teoria problemelor social-economice, a fost firesc să întâlnească în calea cercetărilor lor și teoria, teorii asupra cooperăției, asimilându-le, cu nesățul specific cărturarului, mai cu seamă cărturarului tânăr. Din acest contact cu doctrina cooperatistă, doctrină adeseori presărată cu fragmente de acțiune cooperatistă, rezultă un precipitat care duce fie spre o exagerare, fie spre un scepticism, amândouă deopotrivă de dăunătoare afirmării temeinice a cooperăției. Exagerarea și scepticismul cooperatist denaturează cuprinsul real al doctrinei, rostul mișcării, importanța faptului cooperatist, ridicându-le fie la rangul de panaceu universal, unic motor al devenirii sociale, fie coborându-le la însemnătatea sau mai bine zis neînsemnătatea unui fapt divers, a unui expedient. Doctrina cooperatistă este de esență pur umană, adecă privește îndeaproape nevoile vieții sociale și atunci când contactul cu ea nu este un simplu incident teoretic, forțele de atracțiune spre fapta cooperatistă sunt irezistibile.

Categoria celor care lucrează în cooperăție fără a-i cunoaște liniile mari de gândire este mai numeroasă. Alături de acei care cunosc și doctrina și activează în cooperăție, ei formează oastea care dă lupte, le câștigă, creiază exemple vii, asigură continuitatea, păstrează și mărește încrederea în fapta cooperatistă. Militantismul cooperatist nu totdeauna poate ține drumul drept, alunecă, deobicei, spre păcatele regimului contra căruia trebuie să lupte, fie din neștiință, fie din calcule de strict utilitarism. De aceea este necesară paza omului de gândire activă, care ferește acțiunea cooperatistă de rătăcirii, de abateri dăunătoare.

Numărul acelor care nu cunosc nici doctrina și nici fapta cooperatistă este covârșitor de mare. Cooperăția, pentru ei, are însemnătatea pe care o are orice articulație din vocabular; știu câte ceva despre cooperăție „din auzite”. Este lesne de înțeles că în categoria acestora își găsească origina, dela aceștia pornesc cea mai mare parte din ideile curente false asupra cooperăției.

Cea din urmă categorie înșirată mai sus este întâia în ordine de importanță. Omul de gândire și de acțiune cooperatistă a pătruns dincolo de suprafața iluzorie, el a ridicat vălul și vede ideile în realitatea lor; el posedă maturitatea spiritului, folosește indicațiile teoriei și nu nesocotește indicațiunile vieții practice. Cei din această categorie sunt stăpâni necontestăți ai prezentului, sunt neconțenți preocupați de viitor; ei deschid drumuri noi mișcării cooperative, truda lor e sămânța progresului. Idealismul lor e viguros, pozitiv, creator, munca lor e durabilă, hotărâtă. Gândirea îmbinată cu acțiunea înarmează pe cel mai temut adversar și răsturnător al

ideilor curente și false asupra cooperăției; el învinge și învingând convinge.

Și acum să cercetăm mai îndeaproape câteva idei curente false asupra cooperăției.

Se pune problema, foarte importantă, dacă cooperăția poate da omenirii un regim propriu nou, de organizare social-economică. Ideea curentă este că nu; și acest nu e împărtășit nu numai de profani ci chiar de mulți din acei cari conduc mișcarea, de funcționari superiori ai cooperăției. Chiar dacă nu afirmă această neîncredere, ea rezultă din felul lor de a activa în mișcare. Apoi, un număr însemnat din acei cari au convingeri social-politice avansate, mărturisesc neîncrederea în cooperăție, socotind-o ca un expedient, o derivație mai altruistă a regimului capitalist.

Cooperăția nu flutură înaintea mulțimilor dornice de mai bine, mirajul lozincelor cari înflăcărează, deslănțuiesc lupte, uri și patimi. În locul focului de pae căruia îi urmează totdeauna desamăgiri, cooperăția captează și organizează forțele transformatoare ale societății, punând zi de zi o cărămidă în zidul templului care va cuprinde în viitor întreaga obște umană. Cooperăția este, în general, cunoscută ca sistem social-economic; în mod firesc consolidarea acestui sistem va aduce cu sine și puternice reflexe politice și atunci bazele unui regim integral cooperatist vor fi puse.

Gânditori de seamă din trecut și din zilele noastre au înțrevăzut acest lucru. Pentru *St. Mill*, asociațiunea cooperativă, dacă umanitatea va continua să progreseze, are viitorul pentru sine; progresul umanității și progresul cooperăției sunt fenomene ce constituiesc o variațiune concomitentă. Pentru *Cairnes*, cooperativele constituiesc unica și singura cale prin care clasele muncitorești pot participa la foloasele civilizației. *Gide* spune că cooperăția are putința să transforme ordinea economică actuală, ea reprezentând suprema speranță a tuturor acelor cari cred că este de rezolvat o chestiune socială și de evitat o revoluție socială.

Lenin — spune N. L. Mechtcheriakov în cărticica sa „Lé-nine et la coopération” — a combătut totdeauna iluziile nefaste asupra cooperăției ale socialistilor prerevoluționari, iluzii cari deturnau proletariatul dela lupta revoluționară. Lenin situa cooperăția printre paleativele inofensive pentru capitalism și inutile, chiar periculoase, pentru muncitori cari pentru a izbândi trebuie să facă revoluție.

Dar odată revoluția făcută, după luarea puterii, exproprierea capitaliștilor și a marilor proprietari funciari, Lenin vede altfel cooperăția. Acum el socotește cooperăția ca cel mai potrivit mijloc de organizare mai cu seamă a micii burghezii și a țărănimii.

Spicuiem câteva crâmpee din două articole ale lui Lenin scrise la începutul anului 1923:

„Pentru noi, creșterea cooperăției coincide cu aceea a socialismului și prin urmare, Statul proletar trebuie să sprijinească cooperăția acordându-i tot felul de privilegii economice și financiare”.

„După ce puterea politică e în mâinile muncitorimii, toate mijloacele de producțiune aparținând Statului, nu mai e altceva de făcut decât ca universalitatea populației să între în cooperăție”.

„Toată populația odată organizată în cooperăție, noi vom avea puse amândouă picioarele pe solul socialist”.

Am înfățișat o apropiere de gânduri între economiștii liberali, economistul solidarist Gide și conducătorul revoluției rusești Lenin. Chiar dacă în exprimarea punctelor lor de vedere există anumite deosebiri, constatăm că cu toții atribue cooperăției un rol deosebit de important în organizarea societății viitoare. Și atunci când „universalitatea populației, — cum se exprimă Lenin — va fi organizată în sistem cooperatist, mai poate exista vre-o îndoială asupra faptului că cooperăția va domina întreaga viață socială? De bună seamă că nu.

Luptătorii cooperatiști să nu piardă nicicând din vedere perspectiva regimului integral cooperatist. Cei cari cred altfel să aibă curajul să părăsească această mișcare căreia prezența lor nu îi poate aduce nici un folos; și acest îndemn se îndreptează în primul rând spre acei cari au roluri de frunte în mișcarea cooperativă.

Ideea curentă falsă a paleativului și a expedientului cooperatist trebuie combătută cu toată energia.

Cât privește problema centrală a tuturor sistemelor economice, *proprietatea*, cooperăția are, trebuie să aibă, o atitudine hotărâtă și limpede. Cooperăția luptă pentru introducerea proprietății colective; fără proprietatea colectivă țelurile cooperăției sunt irealizabile. Vorbim aci numai de proprietatea bunurilor materiale. Și nu ne confundăm cu comunismul; acesta este silnic, vrea o trecere bruscă și generală la colectivizare. Cooperăția admite colectivizări parțiale a căror întindere și înmulțire duce tot spre colectivizarea generală. Cooperăția nu nesocotește factorul educație și marele patrimoniu câștigat de umanitate, libertatea. Proprietatea colectivă poate îndeplini un mare rol social numai atunci când acest rol va fi înțeles de cât mai mulți, când educația și instrucția va pune proprietatea în condițiunile optime de exploatare și utilizare. Munca, în regimul proprietății colective, nu trebuie să se facă prin constrângere ci ea trebuie prestată având convingerea îndeplinirii și servirii unui interes obștesc.

Dealtfel, în afară de cadrul realizărilor cooperatiste, proprietatea colectivă câștigă tot mai mult teren în domeniul îndeplinirii serviciilor publice. Municipalizările, parcurile, strandurile, pădurile, islazurile comunale, etc., sunt tot atâtea forme ale proprietății colective; aci nu mai poate fi vorba de

întreprindere (adecă investițiune de capital cu scop lucrativ) și doar de exploatare. Și chiar în întreprinderile capitaliste, regimul proprietății are aspecte și cuprinsuri mult deosebite față de acelea ale proprietății individuale.

Curajul afirmării atașamentului la ideea proprietății colective, va servi la înlăturarea încă a unei idei curențe false privitoare la regimul proprietății în sistemul cooperatist.

Tot de domeniul ideilor curențe false este și confuzia care se face între *cooperatie* și *mutualitate*. Mutualitatea — spune Gide în „Les coop. de consom.” — n’are ca scop tot satisfacerea anumitor trebuințe: fie în caz de boli, retrageri din cauza bătrâneții, cheltueli funerare, etc.? Fără îndoială, amândouă sunt surori în aceea că ambele sunt două fiice ale ajutorului mutual și ale solidarității, însă totodată ele au fizionomie foarte deosebită. Societățile de ajutor mutual au ca funcție lupta contra riscurilor cari amenință existența umană, boala, bătrânețea, și moartea; ele au un caracter filantropic; odinioară erau numite „fraternități”. Insa societățile cooperative au ca scop de a satisface trebuințele vieții cotidiene prin sisteme economice noi: ele sunt „întreprinderi” în sensul propriu pe care îl are acest cuvânt în economia politică. Și această diversitate de scopuri este atât de evidentă, încât, în mai toate țările, societățile cooperative și societățile de ajutor mutual își au legislații deosebite.

Ideea cooperativă este o idee virilă; este ideea acelor cari nu vor să se supună condițiunilor de salarizare impuse de întreprinzător, sau să plătească dobânzi cămătărești, ori prețuri mari; este o idee de emancipare și revoltă, opusă prin urmare spiritului de cerșetorie. Și dacă cooperatia are deseori prilejul să folosească munca generoasă a cooperativilor fanatici, acest fapt se datorește tocmai simpatiei pe care o stărnește o acțiune de apărare virilă, energetică.

Incontestabil că această idee de emancipare a masselor mari dela sate și orașe, pentru ca să reușească, trebuie să folosească alte elemente sufletești decât întreprinderea capitalistă. Acțiunea ei fiind subordonată intereselor colective, jocul liber al intereselor egoiste individuale sau de clică va fi frânat. Cooperatia extinzându-și raionul de influență și asupra realităților sociale, culturale, morale, depășește cadrul strimt de influențare al unei simple afaceri, integrându-se în curente mari de idei și acțiuni social-umane. Hotarul între mutualitate și cooperatie se arată, prin urmare tot mai evident.

Chemarea la luptă, în cooperatie, nu trebuie făcută cu accentul languros al implorărilor filantropice, cu acea falsă modestie care îndepărtează pe oamenii hotărâți, pe fanaticii unei credințe, ei cu glas și voință hotărâtă, în ritmul sacadat al comandamentelor sociale. Fapta cooperatistă nu reclamă altceva decât unire, disciplină, demnitate și muncă.

3 Numai făcând astfel se înlătură încă o idee curentă falsă care consideră cooperația ca pe un azil și pe cooperatori ca pe niște pensionari tributari milei publice.

Se crede, de mulți, că cooperația e merită a folosi numai celor nevoiași, ea nefiind în măsură să întreprindă și să organizeze *acțiuni mari economice și sociale*. Această argumentare ar fi ușor de răsturnat prin înfățișarea rezultatelor obținute în țările din Apusul și Centrul Europei, din America de Nord și Australia. S'ar vedea cum foarte multe din acțiunile întreprinse acolo de mișcarea cooperativă au depășit extensiunea și importanța întreprinderilor capitaliste.

Dar chiar neținând seamă de rezultatele însemnate de până acum, doctrina și tehnica cooperatistă nu permit înfăptuirii mari? O asemenea afirmațiune ar fi deadreptul absurdă. În regim cooperatist se pot organiza, administra și conduce întreprinderi oricât de mari, rezultate fie prin concentrarea de patrimonii individuale, fie prin exploatarea în muncă colectivă a unui patrimoniu public.

În nici un alt domeniu de activitate nu s'a aplicat cu mai mare succes principiul federalizării. Instituțiile federale ale mișcării cooperative sunt printre cele mai mari organizațiuni economice; antenele lor pătrund până în cele mai obscure sate unde, la fiecare cooperativă, arde neîncetat făclia mării chemări, făclia solidarității între oameni. Și rodul acestei solidarizări poate lua proporții pe cari, astăzi, mintea noastră nu le poate încă lua măcar bănuu.

Este drept că integrarea unei munci și a unei averi în organizațiunea și activitatea cooperatistă va duce, în mod firesc la o oarecare nivelare a patrimoniilor. Parte însemnată din excedentul unei exploatări cooperative trece la fondurile sociale, capitalului social, revenindu-i o retribuție mai puțin importantă; și astfel se crează și se mărește o avere comună față de care drepturile asociațiilor sunt egale.

La începutul unei activități cooperative, oamenii bogați, în general, stau deoparte. Orgoliul lor îi împiedecă să între „la vot cu toată lumea” și nu pot înțelege și accepta ca ei, aducând un aport material mai mare decât ceilalți, să aibă drepturi egale în conducerea și administrarea cooperativei. Prin puterile unite ale celor mai mici cooperativa crește însă an de an până când ajunge să domine activitatea economică și socială a unui sat și chiar a unei regiuni. Și față de puterea și extensiunea ei, însemnătatea celor înstăriți scade continuu. Și atunci, în mintea și sufletul lor, începe să se producă un reviriment; dela orgoliu și indiferență, dela o adversitate ascunsă sau fățișă contra cooperativei, trec la sentimente mai bune, încep a spune că au fost și sunt cooperatori, că au încunjurat cu o dragoste reținută activitatea ironizată și dușmănită a modeștilor pionieri. Rândurile noștilor se îndeasă,

familia asociațiilor se mărește și cooperatorii trec mai departe pe calea înfăptuirilor.

Ideea că în cooperative își găsesc rostul numai cei nevoiași și că o cooperativă nu poate deveni o mare exploatare este încă una din ideile curente false asupra cooperăției pe care realitatea și-a luat și își va lua tot mai mult sarcina să o dărâme.

Se face deseori confuzie între *capital* și *capitalism*, mai cu seamă atunci când se vorbește despre succesiunea actualului regim economic, despre poziția pe care trebuie să o ocupe cooperativa față de curente mari de opinii social-economice și de sistemele de organizare și despre mijloacele ce trebuie folosite pentru afirmarea hotărâtă a ideii și faptei cooperatiste.

Capitalul — așa cum este definit astăzi de economia politică, — este necesar tuturor sistemelor de organizare și acțiune economică, fie ele retrograde sau chiar cât de avansate. Capitalul este o avuție acumulată pe care o folosim pentru a produce o avuție mai mare. Orice capital este o avere, nu orice avere este întotdeauna un capital. A fi sau a nu fi capital depinde de întrebuintarea ce se dă lucrului în procesul producției.

Cooperăția folosește capitalul pentru a satisface un interes social; ea utilizează capitalul pentru a produce averi sociale; capitalul, aei, deci, este productiv. În actuala organizație economică sunt, pe drept, condamnate capitalurile care servesc numai scopuri egoiste, capitalurile lucrative, străne în mod inechitabil în mâinile câtorva cari prin faptul posesiunii lor exercită o influență și o acțiune dăunătoare colectivității.

Fiind, prin urmare, capitalul unul din factorii de producție de căpetenie, el este foarte util cooperăției care, însă, spre deosebire de așa zisul regim capitalist, îl subordonează intereselor colectivității; s'a spus, pe drept cuvânt, că în cooperăție capitalul servește, pe când în actualul regim el domnește, noi spunem mai mult, guvernează.

Cooperăția are nevoie de cât mai mult capital social. Perioada inexistenței capitalului social și a răspunderii nemărginite este perioada romantică a mișcării, când elementele etico-religioase predominau asupra elementelor economico-sociale. Fără capitaluri proprii, o cooperativă este avizată la creditul capitalist, intră în sfera de influență a acestuia și e apoi absorbită. Din această cauză cooperăția viguroasă și creatoare și-a dat seama, din vreme, că în luptă cu adversarul puternic, regimul capitalist, trebuie arme proprii, cât mai multe și cât mai bune și mai e necesară totodată și independența mișcării care tot prin fondurile proprii se obține.

Cooperăția acceptă și folosește capitalul, dar este contra sistemului capitalist, așa cum este cunoscut că se lucrează în acest sistem în zilele noastre.

În lumina celor de mai sus se poate vedea că cooperatiia nu este contra capitalului și deci încă o idee curentă asupra cooperatiiei se dovedește a fi falsă.

Nu mai stăruiesc asupra falselor idei privitoare la acțiunea cooperatistă în general și cea românească în special. Rolul *presei* în răspândirea falselor idei curente asupra cooperatiiei a fost și este mare; dar presa poate avea un rol covârșitor de important în răspândirea ideilor bune privitoare la această mișcare. Sunt greșeli în cooperatiie cari trebuiesc arătate, sunt vini cari trebuiesc înfierate și răspunderi cari trebuiesc stabilite. Dar, totodată și într-o mult mai mare măsură sunt realizări cooperatiste temeinice și frumoase cari nu sunt cunoscute, dăruiți idealiste, apostolate anonime, sunt înfăptuiri cari au revoluționat starea economică și socială a foarte multor sate românești din toate provinciile țării despre care nu vorbește nimeni. Presă și-ar împlini cu mai mult succes frumoasa menire pe care o are, dacă ar da în vileag și cât mai multe din realizările frumoase ale mișcării noastre, întreținând un interes viu și o simpatie pentru ideea și fapta cooperatistă.

Multe idei curente false sunt privitoare la cooperatiie, idei ale aceloră cari muncesc în cooperatiie și ale aceloră cari sunt în afară de ea. Dealtfel, prea multă lume se crede chemată a-și spune cuvântul în această privință.

Nimeni din cei înzestrați cu un bun simț comun, nu îndrăznește să contrazică, bunăoară, un geolog, în chestiuni cari privesc rocile sau fosilele, pe un chimist în chestiuni de chimie sau pe un astronom în chestiuni privitoare la eclipse; în schimb toată lumea are ceva „important” și „adevărat” de spus despre chestiunile economice și sociale în general, despre comerț, producție, cooperatiie, chestiuni rurale, etc., în special. Aceștia nu bagă de seamă că chestiunile înșirate mai la urmă sunt mai grele decât geologia, chimia și astronomia, pentru că sunt în conexiune cu alte multe probleme, au o arenă mult mai vastă, o sferă de influență mult mai largă și deci înțelegerea lor este mult mai grea.

„Dacă în lumea științifică sau în opinia publică — spune *Baudrillard* — e răspândită o idee astronomică falsă, aceasta nu va împiedeca pământul să se miște și de a-și urma lumea cursul regulat al vieții; dar dacă spiritele se pătrund de o idee falsă asupra producțiunii, creditului, comerțului, mișcării de familie se ruinează și se poate compromite întregul viitor al unei națiuni”.

Lupta contra ideilor curente false și pentru afirmarea ideii și acțiunii cooperatiste în opinia publică a țării, să o recunoaștem că nu o poate duce cu prea mari rezultate instituțiile centrale ale mișcării și din lipsa mijloacelor materiale și a pregătirii doctrinare nici unitățile cooperative izolate.

Uniunile regionale de cooperative, creațiuni proprii și directe ale mișcării, au misiunea deosebit de importantă de a da lupta de răspândire a adevărilor cooperatiste și lupta de nimicire a falselor idei curente privitoare la cooperatie; ele trebuesc să stârnească interesul tuturor păturilor sociale și profesionale asupra măreției, frumuseții, dreptății și forței ideii și asupra eficacității și utilității faptei cooperatiste.

Chemarea, profund omenească și adânc creștină, la solidarizare pentru propășirea economică, culturală și spirituală a societății umane, va avea de bună seamă, răsunetul cuvenit marilor acțiuni de emancipare și progres.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

O cooperativă teatrală.

O nouă întreprindere teatrală de mare interes s'a înjghebat la Madrid.

José Power Labala, vechiu director al teatrului Amaya și președinte al Societății corale din Bilbao, a fondat o „cooperativă teatrală“, un fel de „soviet scenic“, după expresia lui, pentru a monta o serie de spectacole populare spaniolești sub titlul general de „Comedii și drame polifono-vocale ale folklorului național“.

Această trupă a debutat cu „La Bolera“ de *J. Power*, care este o romanță dramatizată, scrisă în proză și ilustrată cu cântece populare culese de autor în timpul călătoriilor lui în Castilia. „La Bolera“ a fost montată în decorurile albe și negre ale pictorului *S. Bermejo*.

Membrii cooperativei renunță dela început la orice remunerație. „Ținta mea, — a zis *J. Power*, — este, înainte de toate, să reanimez teatrul nostru dramatic, încorporându-i bogățiile noastre muzicale și folklorul: costumele, jocurile, cântecele, refrenurile artei noastre populare. In al doilea rând am intenția să creiez un gen lirico-dramatic care ar putea fi executat nu numai de trupele de actori, dar și de orfeoane; noi dorim să exportăm apoi în străinătate creațiile noastre pentru a face cunoscute comorile artei noastre populare“.

Proprietatea forestieră colectivă.

Composesorate.

de Prof. Dr. Aurel G. Gociman—Oituz.*)

Vom vorbi în cele ce urmează despre o formă de proprietate forestieră comună, foarte răspândită în Ardeal, aceea reprezentată prin *composesorate*.

După originea lor aceste *composesorate* sunt de 2 feluri: *Composesorate urbariale* (sau ale foștilor coloni, ale foștilor iobagi) și *composesorate nobile*. Compoziția și natura lor juridică însă, este la fel.

Pentru a arăta originea lor, în primul rând a celor *urbariale*, este nevoie să facem o scurtă incursiune în trecut.

Până la revoluția din 1848 cea mai mare parte din terenul agricol era proprietatea „domnilor de pământ” (nobilimei), constituind „feude” (allodium). În această epocă proprietarul ceda pământul spre folosință iobăgimei, în schimbul unor servicii și obligațiuni, păstrându-și însă, în întregime, dreptul de proprietate. Deci caracteristica sistemului feudal era: „*Translatio utilis domini, proprietate retenta*” (Molinaeus: *De feudis*).

Toate serviciile și prestațiile impuse iobăgimei se numeau cu numele colectiv „urbér”, iar actele, cari stabileau aceste servicii se numeau „*urbarium*”. De-aici și numele de „*urbariști*”, dat iobagilor.

În baza acestor raporturi de drept iobagii de pe un domeniu feudal beneficiau — acolo unde erau păduri — și de *uzufructe silvice*, având, deci, *drepturi de folosință pentru lemne: de construcție, de foc și de ars var, pășunat și ghindărit*.

Această stare este complet modificată de revoluția din 1848. Legile IV, V și VI din 1848, puse în aplicare în 1850 prin patentele guvernului absolutist, reglementează definitiv *exproprierea, iobăgia încetează, iar țărănimea eliberată se împropriărește*, devenind proprietar absolut al pământului revenit ei. Regularea chestiunilor de drept rămase din raporturile urbariale se face, însă, abia prin legea LIII din 1871, și prin legile și ordonanțele modificatoare și completatoare de mai târziu.

*) Autorul acestui studiu, conferențiar la Academia Comercială. Cluj, este aceeaș persoană, care a mai colaborat la revista noastră, adăugându-și aci, și în viitor, particula „Oituz”, spre a se deosebi de Dr. A. Gociman, ziarist.

Potrivit acestor legi foștii iobagi se împroprietăresc *individual* cu o așa numită „*sesiune urbarială*” („*sessio colonialis*”), constând din „*intravilan*” (*fundus intravillanus*) loc de casă până la 1 jugăr și „*extra-vilan*” (*fundus extravillanus*) teren de cultură 16—40 jug. și 6—22 jug. fânețe, după dispozițiunile și împrejurările locale.

Iar, pentru a se *răscumpăra uzufructele silvice*, de care beneficiau foștii iobagi în pădurile latifundiarilor, s'au delimitat — prin procedura de „*segregare*” — din aceste păduri anumite suprafețe, proporționale cu „*sesiunile urbariale*” (pentru o sesiune s'a dat $1\frac{1}{2}$ — 9 jugăre pădure, după împrejurări), dându-se țăranilor în deplină *proprietate indiviză*, sub numele de „*composesorate urbariale*”, sau „*composesorate ale foștilor coloni*”.

Pădurile și pășunile astfel obținute au fost înscrise în cărțile funduare la început ca proprietate colectivă a composesoratului; mai târziu, însă, s'a înscris pe numele fiecărui composesor, fixându-se cota-parte convenită lui.

După această operațiune în cărțile funduare, composesorul *dispune liber asupra dreptului său de proprietate*, putându-l înstreina și grevă. Aceasta a fost nenorocirea celei mai mari părți din pădurile recăstigate, după veacuri de robie, de către populația românească a Ardealului. Iată de ce: Timpul când aceste proprietăți au fost definitiv regulate — începutul deceniului al 8-lea din veacul trecut — coincide cu avântul tot mai mare al exploatărilor forestiere și comerțului de lemne. Acum se cumpără pe capete, cu fel de fel de mijloace, înșelătorii și presiuni, pe preț de nimica, multe asemenea *drepturi de proprietate* („*sesii*”, „*ioguri*”) dela țăranii români neștiutori, părâsiți în multe cazuri chiar și de conducătorii lor. Din *aceste drepturi se constituie, apoi, complexe însemnate de pădure*, cerându-se și obținându-se *ieșirea din indiviziune*, pe baza Legii din 1871, care permite aceasta oricărui composesor, care are drepturi însumând cel puțin 100 jugăre. Acești acaparatori, profitând de naivitatea majorității composesorilor, au cerut defalcarea porțiunilor lor din regiunile mai îndepărtate ale pădurilor, ajungând — tocmai prin aceasta — în posesiunea celor mai frumoase păduri. (Pădurile apropiate de sate sunt brăcuite, pășunate, etc.)

Iar în alte părți, composesorii — pentru a beneficia de această dispoziție a legii — au făcut între ei acte de vânzare simulată, însumând drepturi pentru cel puțin 100 jug. ca să poată ieși din indiviziune. Iar după ieșirea din indiviziune împărțeau pădurea între ei, după drepturile dinainte de vânzare.

Pentru a pune capăt abuzurilor și eludărilor, s'a adus Legea X din 1908, care permite ieșirea din indiviziune numai pentru acele drepturi de cel puțin 100 jug., cari au fost stabilite în funcție de averea (sesiunea) existentă înainte de 10

Sept. 1880. Deci acele drepturi din composesorat cari decurgeau din averea moștenită, cumpărată, etc., după data de 10 Sept. 1880 nu erau îndreptățite la ieșirea din indiviziune.

Totuși, mulți acaparatori de drepturi, au reușit să eludeze și această lege prin presiuni și influențe.

În sfârșit, în 1913, cu ocaziunea legii islazurilor comunale, Minist. de agricultură și justiție, magiare, dau o ordonanță prin care se arată, că drepturile din averea comună nu se vor mai întabula (trece în cartea funduară pe numele fiecărui composesor) și nici greva, ci evidența lor va fi ținută numai la comună; apoi, se stabilește, că *drepturile nu se pot înstrăina fără aprobarea Minist. de agricultură.*

*

Composesoratele nobile sunt proprietăți comune ale oameilor liberi, nobili (înainte de 1848), cum sunt cele din Maramureș, Făgăraș, Hațeg, etc. Originea lor se trage din vremurile vechi, având la bază principiul eredității și al dreptului familiar comun. Proprietățile lor provin din ocupație, sau din donațiuni ale domnitorilor, pentru servicii aduse casei domnitoare, sau Statului.

Asemănare cu aceste composesorate nobile au *cetele de moșneni sau răzeși*, din unele regiuni de munte ale Vechiului Regat (Neamț, Vrancea, R.-Sărat, Buzău, Muscel, Argeș, Gorj, etc.), cari stăpânesc în indiviziune (*devălmășie*) păduri și munți, ajunși în stăpânirea lor prin danii domnești. Drepturile codevălmașilor din cetele de moșneni iau diferite numiri, ca: galben, ban, dram, delniță, etc. Aceste drepturi — conform Codului Silvic românesc din 1910 — se puteau înstrăina fără nici o restricțiune, atunci când cumpărătorul era tot copârtaș, iar în caz contrar se cerea afișarea publicației de vânzare cu o lună înainte la judecătoria de ocol și la primăria respectivă. Dacă în acest interval unul sau mai mulți devălmași ar fi voit să cumpere drepturile puse în vânzare, aceștia trebuiau să fie preferiți la preț și condițiuni egale, față de eventualii cumpărători, cari nu făceau parte din ceata de moșneni. (Cod Silv. 1910, art. 36).

Odată cu modificarea din 1920 a Codului Silvic, se modifică și această dispoziție în sensul, că *orice înstrăinare de drepturi se poate face numai cu aprobarea Ministerului de Domenii*, Statul rezervându-și, în acelaș timp, dreptul de preemțiune (Art. 7). Este ceea ce stabilise, pentru composesorate, legea ungară din 1913.

*

Al treilea izvor al composesoratelor este Legea LV din 1871, care transformă pădurile comunale în composesorate, cum este cazul, în special, în Săcuime. Potrivit legii toate pădurile foste comunale devin proprietatea composesoratelor, fiind atribuite proprietarilor din comună, proporțional cu averea lor (intravilan și extravilan).

Și aici s'a întâmplat — în ceea ce privește cumpărarea de drepturi și ieșirea din indiviziune — acelaș lucru ca la composesoratele urbariale, așa cum s'a arătat mai sus.

*

Avându-se în vedere caracterul și rolul acestor păduri, proprietate comună și indiviză, Statul a căutat ca să le impună un regim deosebit de cel al pădurilor proprietate particulară, ca să se asigure o bună administrație, exploatarea rațională, continuă și regenerarea completă, la timp și cu esențele cele mai prețioase potrivite regiunii respective.

Pentru aceasta le-a *supus administrației de Stat* (în Ardeal legea din 1898, în V. Regat Codul Silvic din 1910, modificat în 1920 și extins astfel asupra întregului teritoriu al țării prin legea publicată în Monitorul Oficial No. 59—17 Iunie 1923. În această lege pentru extinderea Codului Silvic se precizează totodată, că pădurile composesoratelor urbarialistilor și foștilor nobili din Ardeal se vor administra întocmai ca pădurile statului din Vechiul Regat, însă veniturile anuale se vor pune la dispoziția proprietarilor, conform drepturilor ce are fiecare).

Prin aceasta a asimilat composesoratele cu pădurile proprietarilor cu caracter permanent (Stat, comune, instituții publice, etc.), punând anumite îngrădiri exercitării dreptului de proprietate (sacroșanctul „*jus utendi, fruendi et abutendi*”), pentru a salvagarda importante interese obștești. Economia generală și silvică a unei țări pretind, ca în exploatarea de păduri să se introducă unele norme, pentru ca din bogăția forestieră a țării să nu se consume mai mult decât se poate reface în fiecare an (creșterea anuală, sau posibilitatea); să se conserve, deci, capitalul lemnos, exploatănd pădurile în mod continuu (în fiecare an cota-parte din pădure, ajunsă la scadență).

Aceasta a fost și rațiunea pentru care s'au înființat composesoratele: *aprovizionarea continuă* cu lemne de foc și de construcție a membrilor proprietari.

Și apoi, prin astfel de exploatare, se servește și principiul *solidarității dintre generații*, produsele forestiere fiind repartizate în mod egal șirului întreg de generații. Dimpotrivă nu ar fi just, ca generația actuală de ex. să beneficieze de toate produsele pădurei, exploatănd-o dintr'odată, iar următoarele 2—3—4 generații să nu beneficieze de nici un fel de produse (știut fiind, că o pădure tăiată se regenerează cu greu și în timp îndelungat: 30—50 ani pădurea pentru lemne de foc (crâng) și 80—100—120 ani cea pentru lemne de lucru (codru).

Pentru realizarea acestei prevăzătoare politici forestiere, pădurile composesoratelor — întocmai ca cele de Stat, comunale, etc. — nu pot fi exploatare decât pe baza *amenajamentului* (un studiu științific, făcut de către organele silvice superioare, prin care se caută a se reglementa exploatarea pă-

durilor în așa mod, ca produsele lor să fie continue și constante).

Suprafața acestor păduri este următoarea:

Composesorate	655.707 Ha
Moșneni și răzeși	450.566 „
	<u>Total 1,106.271 Ha</u>

ceea ce reprezintă 17% din suprafața pădurilor țării întregi (6.486.471 Ha., după aplicarea reformei agrare; Din expunerea de motive a legii pentru administrarea pădurilor, Monit. Of. 90—25 Aprilie 1930).

Pentru administrația tehnică a acestor păduri proprietarii sunt obligați a vărsa la Stat *taxele de administrație* și direct la Ocoalele Silvice *taxele de pază*.

Administrația economică internă se face de către *consiliul composesoral* (sau consiliul obștei) pe baza Statutelor, sau „Așezământului”. Adunarea generală a composesoratului este prezidată de judecătorul de Ocol, căruia îi se fac și contestațiile, reclamații împotriva conducerii composesoratului, etc., iar Șeful Ocolului Silvic participă la adunările generale ca reprezentant al Statului. Hotărârile acestor adunări se trimit spre aprobare Direcției regionale silvice, prin Ocolul Silvic.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cum se face *exploatarea* acestor păduri?

Composesoratele (obștiile) primesc în fiecare an parchetele stabilite în amenajamente, regulamente, sau studii de exploatare, în mod automat, fără cerere sau altă autorizație specială. Cantitatea de materiale lemnoase, ce se recoltează de pe parchetul scadent este destinată a acoperi necesitățile de lemne de foc și construcție ale composesorilor, cote stabilite anual de către organele de conducere, în limita materialelor disponibile și în raport cu drepturile fiecărui composesor, avându-se în vedere strictul necesar pentru fiecare locuință.

După ce se exploatează parchetul (sau în total, în regie, sau de fiecare composesor pentru partea ce-i revine lui) se distribuie materialele celor în drept, cu prețul tarifar, fixat de consiliul composesoratului.

Se întâmplă — la composesoratele mai mari — ca parchetul anual să fie mai mare decât e necesar pentru acoperirea trebuințelor normale ale composesorilor. Această parte, care trece peste trebuințele composesoratului, se vinde la licitație (conf. art. 48 cod. silv.), fie ca materiale fasonate, fie ca arbori în picioare. În unele locuri bogate în păduri se obișnuiește, ca să se vândă la licitație întreg parchetul — deci și materialele, ce urmează să se distribuie composesorilor — aceștia, primind în schimb cota în bani. Unde composesoratele au păduri mari — cum este cazul în special în Săcuime

— au avut puțința, ca să satisfacă din belșug trebuințele composesorilor, iar din veniturile prisosite să facă școli frumose, case naționale, etc.

*

Din cele expuse mai sus constatăm, că instituția composesoratorilor (obștiilor) deși are — în cecece privește proprietatea — caracter de *colectivitate*, totuși *munca*, *exploatarea* în pădurile lor se face de cele mai multe ori *individual*, iar când este vorba de valorizarea prisosului de *posibilitate anuală* (după satisfacerea necesităților composesorilor), aceasta se face prin vânzarea lui către *întreprinzători particulari*.

Vedem, deci, că se poate încadra aici o *activitate cooperative* prin întovărășirea composesorilor (așa cum am mai amintit în această revistă, No. 3—4 (1930) având următoarele obiective:

a) Exploatarea materialelor lemnoase destinate pentru satisfacerea necesităților de lemne de foc și construcție ale composesorilor. Contăm aici *munca* din pădure (doborât, fasonat, construirea de mijloace de transport în pădure, etc.).

b) cumpărarea din materialele dela punctul precedent a acelor sortimente cari se pot prelucra, sau sunt potrivite pentru alte întrebunțări, decât cele amintite (lemne de foc și construcție), apoi prelucrarea și valorizarea lor. Cum ar fi: bușteni de rezonanță, veșcărie, șindili, draniță, lemne de construcție pentru cioplitură, stâlpi de mine, telegraf, prăjini și haraci de viie, lemne de lucru (din fag, pentru debitat și despicat) lemne pentru traverse (și fasonarea lor) fabricarea mangalului, etc.

c) Cumpărarea prisosului din posibilitățile anuale, exploarea și valorizarea lor.

d) Executarea lucrărilor culturale (în pădure) ca: pepiniere, plantațiuni de împădurire, stingerea torenților, fixarea coastelor și malurilor, etc.

e) Organizarea pășunatului — în poienile și pășunile de munte destinate pentru acest scop — și deci creșterea vitelor și valorizarea produselor lor.

f) Și în fine recoltarea și valorizarea produselor *accesorii* ale pădurei: vânat, pescuit, fructe (fragi, smeură, mure, etc.).

*

(Vezi: Codul Silvic, Prof. Dr. Aurel Gociman: „Industria și comerțul lemnului din basinul Mureșului superior”, Cluj. 1929. Edit. aut.; Oct. Popescu: „Chestiuni urbariale în Ardeal”, Revista „Curentul Juridic” 1925; Prof. Dr. Camil Negrea: „Curs de Drept Civil”).

Cooperația maghiară de credit din Ardeal după războiu

de Dr. Gheorghe Dragoș.

Prin desmembrarea Ungariei, Centrala din Budapesta a pierdut cea mai mare parte a unităților sale. În Ardeal au rămas 702 cooperative cu 220.646 membrii; în Jugoslavia 454 unități cu 86,718 membrii; în Cehoslovacia 428 cu 109.454 membrii și în Austria 21 cooperative cu 4191 membrii. Pierderea în cooperative a Centralei e de 65%, iar în ceea ce privește membrii 60%.

Cooperativele rămase în Ardeal, ne mai primind sprijinul și nici controlul Centralei, au luptat cu mari greutateți, ducând o viață izolată. Multe din ele au lichidat. E adevărat că fosta Centrală avea în Ardeal 3 reprezentanțe. Acestea însă nu dispuneau de mijloacele necesare pentru a-și îndeplini rolul.

Din această cauză conducătorii celor 3 reprezentanțe au pus bazele „Alianței cooperativelor de credit și economii” maghiare din Ardeal, la 9 August 1920, cu sediul la Cluj. Alianța avea să îndeplinească acelaș rol ca fosta Centrală dela Budapesta. I-s'a aprobat funcționarea, din partea guvernului, în anul 1922. Imediat după aceea și-a început activitatea, pornind acțiunea în vederea afilierii cooperativelor de credit maghiare din Ardeal. Acestea însă se lăsau greu conviuse, punând condiția ca Alianța să obțină dela fosta Centrală din Budapesta restituirea depunerilor ce aparțin cooperativelor din Ardeal. S'a ajuns la înțelegerea în sensul că: fosta Centrală se obligă să restituie toate depunerile, la paritatea 2 cor. pentru 1 leu.

Odată îndeplinită această condiție, cooperativele au început a se afilia Alianței. În luna Maiu 1923 numărul cooperativelor aparținând Alianței era de 403.

Acesta este în linii largi istoricul începuturilor Alianței și al cooperativelor maghiare de credit din Ardeal, sub stăpânirea românească. Urmează acum să dau, pe ani, situația cooperativelor și a Alianței. Înainte însă e nevoie să precizez dispozițiile mai importante din statutele acestora.

Alianța cooperativelor maghiare de credit și economii, la înființare și-a alcătuit statute proprii. Dispozițiile trecute în statutele ei, ceea ce privește atribuțiunile, cât și în ceea ce privește drepturile și obligațiunile ei față de unități, sunt identice cu ale fostei Centrale dela Budapesta. Diferă numai prevederile referitoare la formarea capitalului.

Membrii Alianței sunt de două categorii: fondatori și ordinari (unitățile). Părțile sociale ale membrilor fondatori au o valoare de 500 lei, iar ale celor ordinari de 100 lei. Părțile sociale de fondatori se pot restitui prin tragere la sorți, însă numai din momentul în care fondul de rezervă al Alianței a ajuns la valoarea de 1,000.000 lei.

Răspunderea membrilor fondatori e limitată la valoarea părților sociale, pe când a celor ordinari este de 5 ori capitalul subscris.

În adunările generale ale Alianței fiecare parte socială dă dreptul la un vot.

Consiliul de administrație e ales pe 4 ani și e format din 13 membri: 4 aleși de membrii fondatori, 8 de membrii ordinari (cooperative) și un director angajat de consiliu prin contract.

Cenzorii sunt în număr de 5, aleși pe 3 ani.

Profitul net se distribuie astfel: 10% fondului de rezervă; din ce rămâne se acordă capitalului dividend, care nu poate fi mai mare de 5%. Din rest se acordă jetoane de prezență și tantieme consiliului. Valoarea acestora însă nu poate întrece niciodată 10% din venit.

Statutele unităților au suferit modificări neînsemnate după războiu. Părțile sociale ale membrilor, sunt de 50 lei. Răspunderea e de 5 ori capitalul subscris. Capitalul e remunerat cu o dobândă ce nu poate trece de 5%.

În baza statutelor cooperative nu pot acorda credite la nesocietari. Aceștia pot fi primiți însă ca garanți și ca depunători.

Creditele acordate nu pot avea o scadență mai mare de 5 ani. (În trecut era 20 ani).

Alianța poate numi în consiliile de administrație și de cenzori ale cooperativei câte un membru.

În adunările generale fiecare membru are numai un singur vot.

La ședințele consiliului trebuie să participe și câte un cenzor.

Profitul net are următoarea distribuție: 10% fondului de rezervă; din ce rămâne se remunerează capitalul cu un dividend ce nu poate trece de 5%. Restul se utilizează pentru remunerarea consiliului de administrație și a cenzorilor. Tantiemele consiliului nu pot reprezenta mai mult de 10% din profitul cooperativei, iar ale cenzorilor mai mult de 5%.

Situația Alianței pe o serie de ani.

Anii	Capital Lei	Rezerve Lei	Depuneri Lei	Datoriile Lei	Profit Lei	Total Lei
1923	846 000	75 000	11,749.000 ¹⁾	5,539 000	241 000	18 450 000
1927	4,387 000	621 000	12 670 000	5,948 000	366 000	23,992 000
1929	6,694 000	1,102 000	14,820 000	30,486 000	648 000	53,750 000
1930	8,104.000	1,292 000	16,136.000	34,173.000	789 000	60,494 000

¹⁾ Depuneri primite dela Centrala din Budapesta în contul cooperativei.

Proporția în procente.

1923	4,6%	0,4%	63,6%	30,1%	1,3%	100%
1927	18,3	2,6	52,8	24,8	1,5	100
1929	12,4	2,1	27,6	56,7	1,2	100
1930	13,4	2,1	26,7	56,5	1,3	100

Situația de mai sus ne face să tragem concluzia că în general toate mijloacele financiare ale Alianței s'au mărit. În special datorile au marcat un spor important, ajungând să reprezinte aproape 60% din totalul fondurilor. Sporul s'a accentuat în special dela 1927 până la 1929, de când și criza financiară a devenit mai acută, iar necesitățile de credit ale cooperativelor mai mari. Alianța primește împrumuturi dela diverse bănci comerciale maghiare mai importante din Cluj, cu dobânda medie de 14%.

Aproape toate mijloacele financiare sunt destinate pentru satisfacerea necesităților de credit ale unităților.

Suma creditelor acordate de Alianță cooperativelor a urmat în decursul anilor evoluția indicată mai jos :

Anul 1923 lei 18,253.000; 1927 lei 20,383.000; 1929 lei 49,095.000; 1930 lei 55,527.000.

Alianța acordă credite nu numai cooperativelor de credit, ci încă la 8 cooperative: 1 industrială și 7 lăptării, cari i s'au afiliat. E interesant că creditele acordate lăptăriilor cooperative în primul an sunt fără dobândă.

Pe lângă operațiunile de credit Alianța se mai ocupă și cu aprovizionarea cooperativelor cu: semințe selecționate, îngrășăminte chimice și unelte agricole.

Situația unităților.*Numărul cooperativelor și al membrilor.*

Anii	No. coop.	No. membr.	No. mediu de membri pe cooperative
1923	332	98.218	296
1927	290	86.068	296
1929	278	94.702	340

Observăm o reducere importantă a numărului de cooperative. Dacă ținem cont că în 1918 funcționau în Ardeal 702 cooperative de credit maghiare, iar în 1922 un număr de 403, gradul de intensitate al îpuținării numărului cooperativelor e și mai aparent. A fost o adevărată avalanșă de reduceri.

Cele mai multe cooperative au dispărut până la intrarea în funcțiune a Alianței, neavând de unde să se alimenteze cu credite. După anul 1923 au lichidat cooperativele cu capital mic. Multe din ele nu dispuneau decât de 3—4.000 lei capital. Spre a consolida situația celorlalte, Alianța le-a impus să-și urce capitalul la cel puțin 50.000 lei.

Între anii 1923—1929 de-abia au mai luat ființă 6 cooperative de credit noi.

Mijloace financiare.

Anii	Capital Lei	Rezerve Lei	Depuneri Lei	Datorii Lei	Profit Lei	Total Lei
1923	5,728 000	3 000 000	38,350 000	18,253.000	580 000	65,911.000
1927	18,754 000	12,222.000	143,153.000	32,430 000	2,570 000	209,129 000
1929	30,080.000	16,111.000	279,292.000	84,038.000	5,460.000	414,981.000

Proporția în procente.

1923	8.7%	4.5%	58.2%	27.7%	0.9%	100%
1927	8.9%	5.7%	68.8%	15.4%	1.2%	100%
1929	7.2%	3.9%	67.3%	20.3%	1.3%	100%

Din datele de mai sus rezultă o succesivă creștere a tuturor mijloacelor financiare. În decurs de 7 ani eapitalul social s'a încincit, deasemenea și rezervele, deși numărul cooperativelor a scăzut. Datoriile au marcat o creștere mai mică. În schimb gradul de înmulțire al depunerilor a fost cel mai accentuat, ele reprezentând în 1929 aproape 70% din totalul mijloacelor financiare. Probabil că a contribuit la acest spor depunerile fondurilor bisericilor, școlilor și societăților culturale maghiare. Library Cluj

E interesant că cea 40% din datoriile unităților sunt contractate la bănci comerciale.

Repartizarea pe cooperative a capitalului și totalului mijloacelor financiare.

În mediu pe cooperativă.

Anii	Capital Lei	Totalul mijloacelor financiare Lei
1923	17.253	198.768
1927	64.655	377.862
1929	88.150	1,178.666

Privind cifrele de mai sus, constatăm o consolidare a situației cooperativelor în ceea ce privește fondurile. Se vede că îndemnul alianței a avut răsunetul dorit, deoarece unitățile și-au încincit fondurile în decurs de 7 ani.

Împrumuturile acordate de cooperative.

Cooperativele fac aproape numai operațiuni de credit. Deci, aproape toate fondurile disponibile au fost întrebuințate în acordare de credite membrilor.

După scop împrumuturile acordate de cooperative, se repartizează astfel:

Pentru cumpărare de pământ	32%
” ” ” case	22%
” convertirea datoriilor	17%
” cumpărări de vite	10%
” ” ” mașini, semințe și alte scopuri economice	16%
Pentru consum	3%

Dobânzile au variat astfel:

La împrumuturi acordate.

1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929
%	%	%	%	%	%	%
20—24	22—28	24—30	30—32	30	26	26

La depuneri.

8—10	12—14	12—18	16—20	16—18	16	16
------	-------	-------	-------	-------	----	----

Dobânzile sunt excesive. Cazul e același ca la băncile comerciale de mână a doua. Dintr'un punct de vedere dobânzile exagerate sunt explicabile. Cooperativele au avut de amortizat împrumuturile de războiu austro-ungare, cari apăsau activul cooperativeelor. În 1924 valoarea titlurilor de împrumut era de 4,955.000 lei, reducându-se la 2,600.000 lei în 1929.

Controlul.

Alianța exercită un control intens asupra unităților. Fiecare cooperativă este controlată cel puțin odată pe an; multe și de două ori.

Cheltuețile cu controlul sunt suportate în majoritate de cooperativele revizuite.

În anul 1930 cooperativele ungurești și-au constituit — în cadrul fixat de actuala lege de organizare a cooperației — Uniunea lor de îndrumare, propagandă și control.

**BUNII COOPERATORI, TRIMIȚÂND COSTUL ABO-
NAMENTULUI, ÎȘI ÎNDEPLINESC O PRIMĂ DATORIE
FAȚĂ DE REVISTA NOASTRĂ, SINGURA PUBLICAȚIE
COOPERATISTĂ A ARDEALULUI.**

Cooperatiivele agricole; cumpărarea și vânzarea produselor agricole

Prof. Ion I. Ghelase.

Greutățile vieții sunt pentru fiecare individ atât de mari, încât pentru a ne strecura printre ele, este necesar a recurge la tot ce inteligența, munca și priceperea omenească pot da. Cu toate acestea, privațiunile apasă și vor apăsa mereu asupra onora sau altora, fie indivizi sau clase sociale, iar aceia al căror singur mijloc de traiu este munca nu au putința să se mențină decât cu mari și repetate eforturi. Acum, ca niciodată, s'a adevărat pe deplin legea biologică a lui *Darwin*. Revoluția franceză prin precursorii săi Fénélon, Rousseau etc. — a răspândit ideile umane de libertate, solidaritate, egalitate, binefacere. Dela această dată noțiunea de luptă este înlocuită prin aceea de organizare, iar dintre toate instrumentele de progres social, dintre naționalism, socialism, Cooperația are șanse să deschidă omenirii un nou regim social. Mișcarea cooperativă, zicea vicentele de Vogüé la congresul internațional din Paris (1900), va da toate fructele sale dacă va ști să substituie formulei „lupta pentru viață” formula iubitoare și creativă „Unirea pentru viață”.

Cooperația, în orice ramură de activitate are un rol bine definit în cadrul economiei naționale. Ea aranjează conflictele dintre patron și lucrător, pregătește înstărirea celor mulți chemați să-și pună pieptul pentru apărarea furtunilor din afară, urmărindu-se redeșteptarea satelor, ridicarea și asigurarea bunei lor stări, căci fericirea unui popor nu constă în număr și mai puțin în întindere de pământ, ci în traiul bun sau rău pe care-l duce. Agricultură trebuie să fie organizată pentru a produce, transformând și vânzând produsele în cele mai excelente condițiuni. În vederea acestui punct cooperația apare ca cea mai potrivită formă de asociere a eforturilor și intereselor. Principiile cooperației sunt inatacabile; ele constituiesc o reală forță de progres. Cooperația aplicată la agricultură permite să se producă economic, să se adopte metodele de lucru cele mai moderne, ca astfel lucrătorul să-și primească profitul său, excludând pe intermediari, împletind astfel eforturile celor slabi

cu ale celor tari și zămisbind un tot indivizibil. Cooperativele agricole de cumpărare în comun sunt niște asociațiuni de agricultori cari se grupează pentru a cumpăra în comun și prin urmare în condițiuni mai avantajoase tot ceea ce le trebuie în exercitarea profesiunii lor. Ele sunt niște asociațiuni profesionale pentru că mai toți membrii cari fac parte din ele, sînt cultivatori; ele pot fi de asemenea asociațiuni de consumație cînd se ocupă cu cumpărarea în comun a tot ce agricultorii întrebuintează în gospodăria lor. Cooperativele de cumpărare pot întinde cercul lor de acțiune într'un sat, într'o comună sau pot să se reunească pe plasă sau județ formând secțiuni și federațiuni. Membrii pot lucra cu federațiunea prin mijlocirea cooperativei din care fac parte.¹⁾ Scopul cooperativei agricole este acela de a procura membrilor cu un preț mic și cu garanții suficiente mărfuri de calitate bună, sustrăgându-i astfel de la multe greutăți și piedici ce se ivesc, cînd ei ar trebui să-și procure singuri produsele din comerț. Se înlătură samsarii pentru a asigura producătorilor agricoli o dreaptă valorizare a produselor lor prin cooperativa de desfacere în comun al căreia câștig se împarte între asociați sub formă de primă de desfacere în comun în raport cu produsele depuse spre vânzare în comun, precum și de dividend în raport cu capitalul vărsat în cooperativa. Cooperativele agricole mai au ca scop să dea posibilitatea membrilor cum ar putea să tragă cel mai mare folos cu un minimum de cheltueală. Nu e de ajuns să cumperi în condiții avantajoase, ci să ști a întrebuinta în mod economic aceea ce cumperi. Cooperativele agricole aduc mari avantaje membrilor. Ele procură membrilor săi cu un preț mic produsele de cari au nevoie, deoarece comenzile fiind mari furnizorii fac reduceri apreciabile. Cooperativa strînge comenzile tuturor membrilor, ceea ce reprezintă o sumă de bani însemnată. Negustorii mari se grăbesc a lua asupra lor procurarea produselor comandate de cooperativa. Și scad prețurile, mulțumindu-se cu un câștig mic, dar sigur, în speranța că pentru viitor vor fi preferați de cooperativa. Cooperativa mai are avantajul că așteaptă momentul prielnic cînd produsele de care are nevoie se vînd pe piață cu un preț mic.

Cooperativa procură membrilor produse de bună calitate, deoarece ea încheie cu furnizorii contracte de cumpărare în cari se stipulează toate condițiunile pe care produsele trebuie să le îndeplinească, refuzînd în caz de necorespondere, avînd mijloacele eficace de control și deferindu-i justiției pe furnizorii cari au voit să înșele buna credință, spre deosebire de cultivatorul izolat care nu poate controla totdeauna dacă i s'a vîndut un produs de bună calitate. Din punct de vedere al creditului, cooperativa poate acorda îlesniri, primind să i se

¹⁾ Les associations agricoles en Belgique par. M. Turman, Paris.

plătească în rate mici în cazul când un membru nu poate achita integral valoarea comenzii sale, lucrul acesta ivindu-se adeseori, deoarece epocile când cultivatorii au nevoie să cumpere, nu corespund cu epocile când ei își vând produsele exploatarii lor. Cultivatorul izolat când este forțat să recurgă la credit se angajează să plătească aproape totdeauna mai mult decât valorează ceea ce a cumpărat. Prin cooperativele agricole membrii ei pot întrebuința produsele cumpărate în mod înțelept, îmbunătățind exploatarea lor și acest scop realizându-se prin conferințe, sfaturi, câmpuri de experiență etc. Aceste cooperative agricole au de scop să aprovizioneze pe săteni (cultivatori) cu cele necesare gospodăriei și ocupației lor, să le cumpere produsele în comun, să sădească între membrii spiritul de solidaritate și prevedere, cum și să dea sfaturi pentru îmbunătățirea muncii pământului, creșterii vitelor, încurajarea și dezvoltarea industriei casnice. Când cooperativa se ocupă numai cu cumpărăturile destinate profesiei de agricultor, le distribuște imediat ce sosesc sau le depozitează într-o magazie și le distribuște pe măsura cerințelor.

Cooperativele agricole cumpără în comun pentru membrii îngrășăminte chimice, alimente pentru hrana vitelor, mașini și instrumente agricole, exercitând o influență binefăcătoare asupra progresului întrebuințării mașinilor agricole întrebuințându-se concursuri, formarea unui depou în magazinul ei, etc. Producțiunea fie ea oricât de perfectă, oricât de efină, nu poate rămâne înmagazinată în fabrică, ea trebuie trimisă în consumația interioară sau exterioară cu ajutorul mijloacelor de comunicație. Marfa produsă va parveni cu atât mai efină consumatorului, cu cât transportul ei se va face mai comod, mai efin și cu cea mai mare regularitate spre a corespunde la timp cererilor. Elementul cel mai esențial pentru ca o întreprindere să fie viabilă, să prospere și să se desvolte este *elementul transport ușor, sigur și efin*. Viața unei întreprinderi este legată de acest element esențial. Țările cele mai industriale din Europa sunt brăzdate cu canale artificiale de navigație, ca pânzele de paianjen, putând lupta cu concurența străină tocmai din cauza facilității și ușurința transporturilor produselor industriale. Să vedem cum se prezintă problema transporturilor la noi. România înainte de războiu era o țară eminentamente agricolă. Deși înainte de războiu, când exista marea proprietate, producția era în plină eflorescență, totuși nu era la înălțimea cuvenită, fiindcă lipseau mijloacele de comunicație sau cele existente erau imperfecte, apoi nu existau magaziile necesare de întreprindere și astfel produsele erau expuse intemperiilor sub cerul liber, pe platformul porturilor până ce le venea rândul să fie încărcate cu spinarea în mod primitiv și rudimentar, fiindcă nu existau instalațiunile tehnice. Din aceste cauze beneficiul nu era cum ar fi trebuit, fiindcă produsele necesitau cheltueli mari. Înainte de războiu

se începuse studiarea construcției de magazii în porturi etc.... însă războiul a schimbat integral situația țării noastre. Insuficiența mijloacelor de comunicație s'a afirmat apreciabil prin alipirea la patria mamă, a provinciilor desrobite, prin parcelarea pământului la locuitori, schimbându-se astfel caracterul țării noastre înainte agricolă, acum mergând cu pași repezi către o dezvoltare industrială și astfel elementul vital al producției transporturilor a suferit o diminuare din cauza războiului, neputând corespunde nevoilor necesitate de industrie.

Prin întrebuintarea în comun a mașinilor agricole, cooperativele agricole fac ca micii cultivatori să poată beneficia de avantajele pe care le are marea proprietate. Comenzile destinate pentru cumpărăturile în comun se fac în ședința cooperativei sau cu ajutorul formularelor, fiecare membru fiind obligat a semna într'un registru special în dreptul comenzii făcute, acest mijloc servind de control atât pentru cooperativă, cât și pentru membri. Ca metodă de cumpărare avem sistemul cumpărăturilor directe și indirecte, având fiecare sistemul, avantajul și desavantajul său. Metoda cumpărăturilor directe este aceea care suprimă orice intermediar, între cooperativă și furnizorii săi, cooperativa tratând singură propriile sale afaceri, stimulează concurența între negustori, discută prețurile, clor, clor, pune condițiile sale și în fine contractează. Cooperativa poate adopta sistemul adjudecării cu caetul de sarcini sau poate trata direct cu furnizorii săi fără adjudecare. În primul caz toate ofertele sosite sunt studiate de consiliul de administrație al cooperativei și se face comandă aceluia dintre furnizori, care prezintă garanțiile cele mai serioase și oferă prețul cel mai mic. În al 2-lea caz, când cooperativa tratează direct cu furnizorii săi, se face un contract în care se arată garanțiile prezentate de ambele părți contractante. Pare a fi cel mai bun, însă are desavantajul, fiindcă e greu să găsești un om, care să fie la curent cu toate afacerile și care să nimerească momentul potrivit pentru încheierea contractelor cu furnizorii, iar dacă cooperativa nu tratează afaceri importante, obține greu prețul cel mai mic, căci negustorii lasă rabat mare numai la afaceri mari. Metoda cumpărăturilor indirecte, presupune un intermediar între cooperativă și furnizori, care intermediar este federațiunea pe lângă care cooperativa este alipită. Cu acest sistem cooperativa acumulează toate comenzile membrilor, apoi le trimite federațiunii, care tratează cu furnizorii. După ce comanda sosește, cooperativa se angajează a împărți membrilor produsele cumpărate, încasează banii, apoi, îi trimite federațiunii. Acest sistem prezintă avantajul că se obține un preț mic, apoi toate laboratoarele (federațiunile au laboratoare) unde se fac analizele produselor cumpărate, federațiunea regulează eventualele neînțelegeri, ivite între membrii și furnizori, cooperativa trebuind să trateze cu furnizorii serioși, cinstiți, fără să se aibă

preferința pentru unul sau altul. Pentru legătura părților contractante și respectarea condițiilor stipulate, avem contractul de cumpărare, un contract bilateral, o parte putând forța pe cealaltă parte la executarea acordului din contract sau reziliează contractul cerând despăgubiri pentru daunele cauzate. Pentru ca să se asigure că furnizorii au procurat produse de bună calitate, că prin urmare condițiunile fixate în contract au fost respectate, cooperativa trebuie să aibă mijloacele sale de control, având un cântar pentru controlul greutății, apoi pentru calitate făcându-se analiza convenită. În Belgia acest control se face în felul următor: Toate cooperativele recunoscute de lege, au dreptul să poată trimite probe din produsele cumpărate sau a fi analizate în orice laborator al statului sau al comunelor, fixând un preț redus fixat pentru tarif special.¹⁾ Cooperativele cari nu sunt recunoscute se alipesc pe lângă o federațiune, care ori are un laborator de analize, ori trimite probele primite dela membrii sau cooperative spre a fi analizate în laboratoarele oficiale. Legea pedepsește aspru falsificările produselor, făcându-se severă analiză îngrășămintelor chimice și alimentelor pentru hrana vitelor. Pentru distribuirea produselor cumpărate, cooperativa trebuie să aleagă din sânul ei o persoană cu oarecare autoritate asupra membrilor, care se însărcinează pe răspunderea sa să împărțească comanda, dând fiecăruia (aceea ce a cumpărat). În acest scop persoana însărcinată cu distribuirea, să comunice în scris tuturor membrilor ce au comande, ziua și ora când va avea loc distribuirea.

Persoana însărcinată cu distribuirea are o listă cu numele tuturor membrilor și în dreptul fiecăruia cantitatea la care au drept. Produsele cumpărate și cântărite le distribuie membrilor în ordinea în care sunt înserși pe listă.

În ceea ce privește efectuarea plăților, cooperativele agricole procedează în mai mult moduri distincte: membrii pot plăti comenzile făcute înainte de a le primi, în momentul când le primesc sau după distribuirea comenzilor. Cea mai mare parte dintre cooperativele din Belgia adoptă primul sau ultimul sistem, avându-se în vedere dezvoltarea spiritului de asociațiune și înmulțirea manifestărilor vieții cooperativei, deoarece plățile se fac în ședința cooperativei. Când vre-unul dintre membrii nu pot plăti imediat valoarea cumpărăturilor făcute, este de mare importanță faptul dacă cooperativa primește sau nu acordarea de credit. Creditul este incontestabil o nevoie a oricărei întreprinderi comerciale și când se face uz de el în mod inteligent, constituie izvoare de prosperitate și progres. Totuși e bine să acorde credit în linie restrânsă cooperativa la unii membrii pentru a nu-l lăsa în bătaia mize-

1) *Revue agronomique, général Louvain*; *Revista „Furnica”, organ de propagandă cooperatistă, Chișinău, 1930.*

riilor și în ghiara cămătarilor, trebuind astfel ca o cooperativă agricolă să prevadă și probabilitatea necesității de a credita pe acci dintre membrii, cari nu pot plăti imediat, solici-tând o mică dobândă pentru valoarea creditată. Experiența cooperativelor din țările unde ele există a dovedit că acorda-rea de credite este o condițiune de succes. Cooperativa pentru a corespunde scopului său trebuie să aibă o avere personală cu capital propriu al său, care capital se formează prin subscriere din partea membrilor, sau se poate, ca cooperativa să mă-rească cu un anumit procent valoarea cumpărăturilor făcute de membrii. Rolul și rostul capitalului de a face față tuturor cheltuelilor de administrație, să-și formeze un fond de rezervă, să distribue membrilor la sfârșitul anului o dobândă propor-tională cu cumpărăturile făcute. Fondul de rezervă contribuie la mărirea încrederei pe care furnizorii trebuie să o aibă în cooperativă și această încredere îi fac să acorde cooperative-lor prețuri reduse și să execute cu punctualitate toate condi-țiunile de contract, fondul de rezervă constituind pentru coo-perative o garanție de prosperitate și de succes. La sfârșitul anului social se distribuie sume de bani la membrii în pro-porție cu partea subscrisă de fiecare și în proporție cu impor-tanța cumpărăturilor, făcute de membrii cooperativei, având ca obiect special desvoltarea spiritului cooperativ, favorizând frecventarea ședințelor cooperative. Și de a concretiza cât mai bine foloasele materiale pe care cooperativele le prezintă membrilor săi.¹⁾ Sistemul rotației, întrebuițarea de îngrășă-minte chimice, perfecționarea științelor naturale, îmbunătă-țirea căilor de comunicație cât și construirea de căi ferate a adus o uriașă revoluție în agricultură, contribuind la mărirea randamentului său și la o mai bună valorificare a produselor sale. Și creșterea vitelor profită nespun de pe urma celor mai sus enumerate, ea care era cu totul în decădere. Se înființează industrii agricole, uneltele se perfecționează, se întroduseră mașini din ce în ce mai perfecționate, se întrebuiță puterea aburului și a electricității cât și tot felul de instalații. În aceste multiple lucrări, contribuția cooperativelor agricole a fost covârșitoare. Totuși întovărășirilor cooperative a popu-lației sătești le mai rămân încă multe înfăptuiri de realizat. Cooperativele agricole îi incumbă învățământul rural, care să însufle locuitorilor satelor simțământul valorii proprietății, pentru însemnătatea lor națională, pentru păstrarea clasei ță-rânești și intensificarea dragostei de natură, înțelegerea pen-tru istoria locală cât și pentru solidaritatea populației rurale. Cooperativa sătească trebuie să facă cât mai plăcută con-viețuirea la țară prin orânduiri de natură socială, culturală precum și prin îngrijirea bolnavilor, ușurarea comunicației cu

¹⁾ „Activitatea de economie și de împrumut a cooperativelor agricole“ de Dr. Moriz Weden, revista „Furnica“, Chișinău.

localitățile învecinate și înlăuntrul localității respective, introducerea de băi, radio, cinematograf etc... Cooperativa se constituie sub formă de societate cooperativă în conformitate cu legea cooperativei, lucrând ca orice societate comercială și are marele avantaj de a fi recunoscută, de a avea personalitate civilă, adică o existență proprie și independentă. Cooperativele agricole cumpără produse și ori le distribuie membrilor ori le depozitează în magazine, în ambele cazuri cooperativa având rolul unei cutii de scrisori întrepusă între cumpărător și vânzător cum zice cu drept cuvânt dl *Elie Caulet* în lucrarea sa *Le mouvement syndical et coopératif dans l'agriculture française*. Cooperativa lucrând în mod tacit ca un mandatar. Pentru bunul mers al cooperativei este nevoie de o contabilitate care este o garanție de bună gestiune și de bun mers al afacerilor, permițând cooperativei să-și vadă în fiecare moment situațiunea adevărată în care se găsește față de furnizorii săi și față de membrii. Acci cari au însărcinarea de a ține contabilitatea unei cooperative agricole, trebuie să fie bine pregătiți sub toate privirile, înainte de a lua asupra lor o răspundere de care atârnă viața întregului organism cooperativ. Într'un articol publicat în *Blätter für landwirtschaftliche Marktforschung* din Ian. 1931, dl Dr. Axel Schindler examinează o problemă ce interesează în cel mai înalt grad multe țări din Europa și care este organizarea și scurgerea produselor agricole pe baze cooperatiste.

Se pune întrebarea cu viu interes pentru a se ști în ce măsură este preferabil să-și vândă produsele agricole cooperativele agricole. Se întreabă dacă este bine să le vândă în comision sau pe cont propriu. Dacă cooperativele agricole vând produsele sale pe cont propriu, relațiunile cu agricultorii membri sunt caracteristice de un antagonism economic; când se cumpără pe cont propriu se violează de către cooperativele agricole toate principiile comerciale care se nizuște să cumpere efitin. Când antagonismul economic este observat de cei interesați se naște în mod necesar sentimente de neîncredere și se dă loc la nemulțumiri, deoarece vânzătorul voind totdeauna să primească preț mai ridicat dela cooperativă decât dela comerciantul strângător refuză adeseori să vândă marfa sa cooperativei fie de calitate chiar inferioară. Vânzarea în comision a produselor agricole prin organizarea cooperativelor de către agricultori prezintă numeroase avantaje față de vânzarea pe cont propriu. Într'adevăr în acest caz agricultorul și organizația de vânzare încetează de a mai fi adversari pe teren economic, agricultorul — devenind mandatar al organizației de vânzare. Ea trebuie să plaseze pe piață în cele mai bune condițiuni posibile, mărfurile cari îi sunt încredințate de agricultor. Ea nu este deci adversară ci servește adunării agricultorilor care o însărcinează cu vânzarea produselor lor. Ambele părți, atât agricultorul cât și cel cu organizarea vân-

zării în comision au interes să obțină un preț cât mai ridicat posibil, agricultorul pentru că este vânzător, organizatorul cu vânzarea pentru că beneficiul său revine în procent și cu cât prețul primit va fi mai ridicat cu atât și beneficiul ce i se afectează va fi mai mare. Experiența ne arată că această comunitate de interese antrenează deasemenea dezvoltarea relațiilor din ce în ce mai încrezătoare între agricultor și organizatorul vânzării produselor agricole. Aceasta încredere creează la rândul său un teren favorabil pentru contracte de exclusivitate, prin cari agricultorul se angajează să vândă produsele sale exclusiv prin intermediul cooperativei. Aproape toate organizațiile de vânzare din Statele-Unite cari se ocupă cu cerealele, cer și obțin dela membrii lor această exclusivitate. Dacă un număr mare de cultivatori se organizează pe bază de cooperatie într'o regiune economică bine delimitată, aceasta nu-i suficient pentru a fortifica poziția agriculturului în ceea ce privește vânzarea produselor sale în măsura cartelurilor industriale ce pot în sfera respectivă. Atât timp cât diferitele mari organizații locale de vânzare își vor face concurență, situația agriculturului individual nu va putea să se amelioreze sensibil în ceea ce privește vânzarea produselor sale. Ceea ce merge pentru relațiile între agricultorul individual și organizatorul său al vânzării produselor agricole, merge deasemenea pentru relațiile diferitelor organizații între ele. Iniințarea unei organizații comerciale superioare cumpărând și vânzând pentru cont-propriu și la care diversele organizații regionale se angajează să livreze totalul excedentelor lor, se oprește deasemenea la credința nestrămutată că societatea superioară nu sacrifică interesele organizațiilor locale cu propriul său interes, care este să cumpere produsele cât mai puțin posibil. Această neîncredere se împrăstie prin introducerea principiului vânzării în comision a produselor agricole, organizația superioară având interes să asigure organizațiile locale care îi livrează excedentele lor la prețuri ridicate posibil. Aci grație combinării principiului de vânzare în comision cu miza în comun din produsele vândute, mărfurile cari n'au găsit dobânditor pe piețele locale, pot fi oferite de o organizație unică, pe când prin aplicarea logică a principiului de vânzare în comision, fiecare agricultor individual care livrează produsele sale agricole nu va continua să fie interesat prețurilor obținute de zisa organizație centrală de vânzare.

Cooperația și operele sale sociale

— In ajutorul copiilor —

de Auguste Fauconnet.

Contra capitalismului invadator, militanții noștri trebuie să asigure victoria economică a Cooperației. Inșă această victorie va fi zadarnică dacă ea nu va fi acompaniată de progrese morale. Militanții nu trebuie nici odată să uite că nu e destul să lupți contra scumpirei vieții care a determinat mișcarea cooperativă ci de-a creia o ordine nouă într'un spirit nou.

Societățile cooperative trebuie deci să stăpânească, să desvolte și să multiplce operele lor sociale.

Mijloacele de cari ele dispun și necesitățile lor sunt diferite. Aceasta e dealfel o chestiune de adaptare. Să dăm la iveală fapte cari să demonstreze forța noastră și sensul realizărilor pe cari le urmărim.

Noi putem afirma cu mândrie că în mișcarea cooperativă franceză, asistăm de prezent la această evoluție. Unele dintre societățile noastre mai desvoltate au de pe acum : „Consiliul de Administrație al operelor sociale“ ales după aceleași norme ca și consiliul de administrație al gestiunii comerciale. Efectul, astfel înțeles, va fi mult mai fecund ; operele create vor avea mai multă trăinicie ; răspândirea lor va fi cât mai întinsă. Cooperatorii zidari s'au gândit de-o pildă să întreprindă o operă socială venind în ajutorul copilului, Societatea „Mas-Eloi“ primește în fiecare an câteva sute de copii cari în afară de recreația cari o găesc în colonia de vară care le întărește fizicul, primesc și o lecție de morală socială înaltă cari ii va face mâine să înțeleagă mai bine frumusețea ideii de cooperație.

Muncitorii zidari cari au creat această operă au voit să combată, încă din copilărie, acea groaznică maladie socială care e tuberculoza. Ei au vrut să apere viitorul. Mâine ei vor voi să atace acest rău chiar la rădăcina lui care eocioaba. Ei vor crea case sănătoase și agreabile după cum au făcut camarazii noștri englezi ; după cum au făcut camarazii noștri din Amiens și astfel cooperația jalonându-și drumul cu frumoase și fecunde realizări, își urmează cursul către scopul pe care inițiatorii ei, oricare ar fi origina și opiniunea lor, i-au asigurat : emanciparea prin solidarizare și dreptate.

Născut sub auspiciile federației cooperativelor din împrejurimea Parisului „Copilul Cooperativ“ dela originea sa și-a răspândit peste tot acțiunea lui binefăcătoare, deoarece micii cooperatori din provinciile din răsărit mai ales, s'au adunat în prima colonie de vacanță. „Copilul Cooperativ“ răspunde acelor preocupățiuni de acțiune socială care a animat pe fondatorii vrednici din „Mas-Eloi“. Resursele sale permanente îi sunt asigurate printr'un vărsământ de 0.25 fr. la care au consimțit toți cooperatorii din regiunile pariziene. „Copilul Cooperativ“ primește astfel aproape 20.000 fr. anual. Produsul serbărilor, donațiunile, subscripțiunile îi asigură deasemenea fonduri de dotație cari îi permite mâine să creieze noi stabilimente, unde vor fi primiți copiii cooperativelor.

În trei ani consecutivi ea a deschis la Comlommiers o colonie de vacanță. În 1924 ea a cumpărat în insula Oléron, în mijlocul unei magnifice păduri de pini și în vecinătatea alor două plaje, un întins teren pe care a fost clădită prima parte a unui stabiliment pentru copii. Acest stabiliment pentru cură de aer, numit „L'Aérium de Montplaisir“ poate să primească în permanență 60 fetițe plâpânde sau sărace.

Când, datorită ajutorului financiar al cooperativelor, va fi posibil ca această „Casă a Copiilor“ să fie complect terminată, vor putea fi primiți aci în fiecare an 400—600 de mici cooperatori în epoci de câte 2 până în 6 luni. „Copilul Cooperativ“ este autorizat să îngrijească de micii copii ai națiunii. El este acum o instituție recunoscută ca lucrând pentru utilitatea publică.

Dintr'un sentiment de fraternitate, pentru care noi îi suntem foarte recunoscători, Uniunea din Limoges și-a manifestat simpatia sa pentru „Copilul Cooperativ“. Camarazii noștri au înțeles că noi, parizienii, n'am urmărit decât un singur scop când am creat „Copilul Cooperativ“ punând stabilimentele sale la dispoziția tuturor cooperativelor din Franța, acela de a arăta, printr'o operă de o mare valoare socială, puterea morală a cooperăției franceze.

Traducere de: C. A.

TRIMIȚÂND LA TIMP COTA DE CONTRIBUȚIE
LA UNIUNE, UNITĂȚILE COOPERATIVE ÎNLESNESC
ACESTEIA ORGANIZAREA BUNĂ ȘI GRABNICĂ A CON-
TROLULUI ȘI PROPAGANDEI, ÎNDEPLININD TOT-
ODATĂ ȘI PREVEDERILE LEGII.

Dela Uniunea de Cooperative „Ardealul“

Comitetul de organizare și propagandă. Ședințele dela 9 și 16 Noembrie a. e. s'au ținut cu participarea dlor Dr. V. Jinga, I. Pescariu și I. Modrișan; la ședința din 1 Decembrie a. e. au luat parte dnii Dr. V. Jinga și I. Pescariu.

Comitetul hotărăște următoarele:

Coop. agr. „Munca“, Turda—Turda în constituire: se vizează cu modificări statutele.

B. p. „Minerva“, Telciu—Năsăud. Să se respecte îndrumările date de dl controlor Bobric la inspecție.

Idem coop. „Românul“, Telciu—Năsăud. Vânzătorul va vărsa banii casierului cel puțin odată pe săptămână; se vor respecta întocmai prevederile circularei noastre din Octombrie a. e. referitoare la garanția vânzătorului.

B. pop. „Economia“, Vad—Făgăraș. Să se creeze fondul de rezervă pentru garantarea depunerilor, depunându-le la B. C. C., scăzându-se dobânzile la depuneri, iar împrumuturile expirate trebuiesc aduse la zi.

B. pop. „Vărăreana“, Nepos—Năsăud. Să se stăruiască pentru aducerea la curent a portofoliului și pentru strângerea depunerilor; să nu se mai facă cheltuieli la adunările generale; pe viitor asemenea cheltuieli se vor trece în sarcina consiliului.

B. pop. „Aurora“, Stremț—Alba. Să se facă și depuneri spre fructificare pe termen, iar preschimbările pentru B. C. C. să fie făcute la timp.

Coop. agr. „Mureșul“, T.-Mureș—Mureș în constituire: Se respinge viza statutelor pentru a fi luată din nou în considerare cererea; să ni se prezinte: 1) Contractul dintre Sigismund Samuel și moară privitor la condițiile de arendare ale morii în copie legalizată. 2) Extras dela c. f. privitor la averea și sarcinile asupra ei a consilierilor. 3) O declarație personală a fiecărui consilier privitor la datoriile personale. 4) Contract între primărie și persoana care aduce aport curentul electric, legalizat 5) mărirea numărului membrilor la cel puțin 50 (cincizeci)).

Coop. „Măndreana“, Mândra—Făgăraș. Contribuția pe 1930 trebuie neapărat achitată, așa zice legea, contraz se va percepe prin organele fiscalului.

Coop. „Valea Vinului“, Satu-Mare. Dacă este imposibilă funcționarea, să se convoace adunarea generală pentru hotărârea de disolvare, restituindu-se banii depuși de membrii.

Coop. „Mureșul“, T.-Mureș în constituire: deoarece nu ni s'au prezentat cele cerute prin adresa nr. 3496 din 11 Noembrie 1931 (punctul 2) nu poate fi luată în considerare cererea; nu este satisfăcut nici punctul e, Capitolul 5 din normele pentru înființare trecute în legea cooperației.

B. p. „Vieritul“, Cărpiniș—Sibiu. Se aprobă o păsuire până cel mai târziu la 15 Decembrie 1931.

Coop. cons. „Borod“, Borod—Bihor. Se va propune lichidarea.

Se vizează cu modificări după statutul vechiu, statutele noi adoptate de: b. p. „Șoimușana“, Șoimușul Român, T.-Mică.

Coop. agr. „Avântul“, Cluj. Măsuri definitive se vor lua după ține-rea adunării generale și după pronunțarea justiției.

B. p. „Industria“, Baia-Mare—Satu-Mare în constituire: Se vor înainta actele Oficiului Național al Cooperației cu propunerea de a se da viza.

B. p. „Mărul Roșu“, Iernut—T. Mică. 1) Să se înlocuiască polițele corectate, 2) să se ia garanții cambiale pentru fiecare împrumut, 3) să ni se trimită o dovadă din partea comitetului școlar local că i s'a restituit livretul de depuneri de către președintele băncii.

Se vizează cu modificări statutele noi adoptate de: Coop. „Sentinela“, Feniș—Bihor.

Obștea cumpărare „Mihaiu Viteazul“, Someșeni—Cluj. Să ni se comunice în ce condițiuni și pe ce bază de înțelegere avocatul Fabius făcea plăți în numele obștii; să se îngrijească de aranjarea împrumutului la B. C. C.

B. p. „Câmpia“, Band—Mureș. Să se respecte îndrumările date la inspecție de dl controlor Purcel.

B. p. „Păteana“, Pata—Cluj. 1) De ce împrumuturi mari cu fonduri mici? 2) Banca nu este făcută pentru consilieri și cenzori. 3) Consiliul să acționeze, contrar vom dispune lichidarea și tragerea la răspundere a celor vinovați.

B. p. „Avram Iancu“, Cara—Cluj. Conducătorii să satisfacă în primul rând cererile de împrumut bine garantate ale celorlalți membrii, și pe urmă ale dumealor. Să se aducă portofoliul la curent.

B. p. „Nădeșana“, Nadeș—Cluj. Împrumuturile să fie proporționale cu fondurile; suma de lei 26.309 dată unui singur membru este prea mult.

Coop. cons. „Mărul“, Geoagiul de sus—Alba. Consilierii, în primul rând, să achite datoriile; la încheerea bilanșului viitor inventarul să se facă la prețul zilei când acesta nu e mai mare decât prețul de cost. Să se trimită contribuția.

Coop. agr. „Mureșul“, T. Mureș—Mureș în constituire: Deoarece s'au făcut modificări în compunerea consiliului de administrație și pentru că delegații adunării generale nu s'au prezentat în persoană, ori n'au făcut cererea pentru vizare semnată de dânsii, se înapoiază statutele pentru ca să se țină o nouă adunare generală, pentru îndeplinirea completă a formalităților.

B. p. „Porolissum“, Zălau—Sălaj. Să ni se răspundă: 1) dacă s'a lichidat împrumutul bisericii conform hotărârilor, până la 1 Noiembrie a. c. 2) ce măsuri s'au luat pentru asigurarea banilor dați morii în 1927, cari conform legii comerciale se prescriu după 3 ani? 3) să se cetească ultimul număr din revista noastră privitor la avocați și unitățile cooperative, 4) să se comunice dacă consiliul a achitat valoarea acțiunilor tipărite, 5) să se rezolve chestiunea celor doi consilieri cari având reședința la Carei conform statutelor nu mai pot face parte din consiliu.

B. p. „Ampoiul“, Zlatna—Alba. Împrumuturile trebuiesc aprobate nu numai de președinte, ci cel puțin de încă 1—2 membrii (comitetul de direcție).

Se vizează cu modificări statutele noi adoptate de b. pop. „Isvorul“, Vișeu de jos—Maramureș.

B. p. „Mândra“, Mândra—Făgăraș. 1) Să se aducă portofoliul la curent, 2) pentru un singur împrumut (unui consilier) suma de lei 60.000 e prea mare; să se conformeze hotărârii adunării generale, iar dacă aceasta a încuviințat pe viitor să scadă limita pentru a distribui mai echitabil fondurile unității, 3) să se trimită contribuția, contrar vom aplica legea.

B. p. „Feldioara“, Feldioara—Făgăraș. În primul rând consilierii să-și aducă împrumuturile la curent, cari împrumuturi, să se acorde numai în măsura puterilor unității.

Coop. cons. „Părăiana“, Părău—Făgăraș. Să ni se comunice la 31 Dec. a. c. dacă vânzătorul Manciușea a plătit suma, contrar să fie acționat în judecată.

B. pop. „Covasna”, Covasna—Trei-Scaune. Să se transforme o parte din depunerile la vedere în depuneri la termen; de ce președintele stă la T.-Săcuiesc împotriva prevederilor statutare?

B. p. „Arpățaceana”, Araci—Trei-Scaune. S'a luat cu plăcere la cunoștință sporul de până acum al unității; să se continue pe acelaș drum, să se aducă portofoliul la curent, să se scadă dobânzile la depuneri și să se creeze fondul de rezervă pentru depuneri.

B. p. „Oituzul”, Poiana-Sărată—Trei-Scaune. Conducătorii să pună mai mult suflet ca să se facă treabă mai multă și mai bună; să se scadă dobânzile la depuneri spre fructificare și să ni se comunice până la 15 Dec. a. c. dacă s'a lămurit chestiunea dublei însărcinări a președintelui.

B. p. „Decebal”, Curitău—Sălaj. Banca nu este făcută pentru consilieri; ei să-și micșoreze împrumuturile și să împartă fondurile echitabil, să se aducă portofoliul la curent.

B. p. „Tășnădeana”, Tășnad—Sălaj. Să se stăruiască pentru mărirea interesului pentru bancă, ținându-se seamă de însemnătatea acțiunii cooperatiste.

Coop. „Măndreana”, Mândra—Făgăraș. Să se asigure localul și mărfurile la societatea coop. „Vulturul” București.

B. p. „Furnica”, Tichindeal—Sibiu. Să se răspundă ce s'au îndeplinit din angajamentele luate prin procesul verbal din 4 Oct. 1931, contrar se va lichida.

B. p. „Nucețeană”, Nucet—Sibiu. Să se micșoreze împrumuturile și să se stăruiască pentru mărirea capitalului social și numărul membrilor.

B. p. „Medieșana”, Medieșul-Aurit—Satu-Mare. Să se stăruiască pentru strângerea de depuneri spre fructificare, stabilindu-se dobânda ce trebuie acordată acestora.

B. p. „Minerva”, Poiana Mărului—Brașov. Să se respecte întocmai hotărârile adunării generale privitor la maximul împrumutului.

B. p. „Zagonul”, Zagon—Trei-Scaune. Dobânzile la depuneri să se micșoreze; să se facă rezerve pentru depuneri.

B. p. „Tăuțeană și Jur”, Tăuț—Bihor. Se aprobă afilierea la Uniune. Coop. vitic. „Gutinul”, Seini—Satu-Mare. Nu se aprobă viza statutelor; să se mărească numărul membrilor și capitalul social.

B. p. „Someș”, Uileac—Sălaj. Se aprobă afilierea la Uniune.

Se mai iau hotărâri și asupra altor chestiuni de organizare și propagandă.

Comitetul de control disciplinar. Ședințele dela 30 Octombrie și 13 Noembrie a. c. s'au ținut cu participarea dlor I. P. Vioreanu, magistrat, Enea P. Botta, protopop, și Gh. Rusu.

Comitetul hotărăște următoarele:

I. Aplică în baza art. 150 l. coop. casierului Ilie Hanzu dela b. pop. „Semănătorul”, Săcel—Sibiu pedeapsa avertismentului.

Se atrage atențiunea consiliului de administrație asupra răspunderii ce o au și de a supraveghia mai de aproape casieria.

II. În cauza casierului Ion Dicu dela b. pop. „Semănătorul”, Săcel—Sibiu, comitetul deliberând a dat următoarea deciziune:

Aprobă actele, dispune trimiterea în judecată penală a lui Ion Dicu în baza art. 145 l. coop.

În baza art. 150 l. coop. dispune îndepărtarea fostului casier din cooperatie pe timp de 5 ani, iar consiliului de administrație se aplică pedeapsa avertismentului.

În baza art. 147 l. coop. în caz de necesitate se va chema consiliul în garanție pentru neglijență.

În baza art. 152 l. coop. se va lua întabulare pe averea lui Ion Dicu în cazul când există avere imobiliară, în caz contrar și pe averea membrilor din consiliu.

Invită organele de control ca întotdeauna să întocmească un tablou de avere mișcătoare, și o situație de descriere amănunțită a imobilelor aparținând celor găsiți vinovați conform art. 152 l. coop., iar până la aprobarea actelor va cere prenotare.

În baza art. 69 pt. g. Uniunii se va constitui parte civilă pentru suma de lei 14.053,50 cu dobânzi și spese pentru cooperativă.

III. Pentru lipsa nejustificată de lei 20.275 constatată în sarcina foștilor vânzători Silvestru Pascovici și Roza Pascovici dela coop. Vlad Tepeș, Ohaba—Făgăraș, comitetul decide:

Aprobă actele, dispune a se lua intabulare pe averea foștilor vânzători până la concurența sumei de lei 20.275 capital, plus dobânzi, precum și pe averea consiliului de administrație de pe timpul susnumiților vânzători.

Aplică art. 150 l. coop. îndepărtând pe foștii vânzători din coop. pe 5 ani.

IV. În cauza fostului casier Buzaș Vicențiu dela b. pop. „Tăuteana”, Tăuteu—Bihor, comitetul deliberând a dat următoarea decizie:

Se va lua intabulare pe averea decedatului Buzaș Vicențiu până la concurența sumei de lei 20.070, pornindu-se proces civil pentru încasarea sumei.

În baza art. 150 l. coop. se aplică pedeapsa avertismentului întregului consiliu de administrație.

V. Comitetul, pentru lipsa nejustificată de lei 47.039 constatată în sarcina vânzătoarei Floarea Dobriceanu dela coop. „Românul”, Telciu—Năsăud a decis:

× Invită consiliul de administrație a asigura suma de lei 47.039 găsită lipsă.

VI. În cauza casierului Dumitru Oros dela b. pop. „Pereceiu”, Pereceiu—Sălaj, comitetul a dat următoarea decizie:

Aprobă actele, invită consiliul de administrație să încaseze suma de lei 4875 plus dobânzile la zi, făcând dovadă că suma s'a depus printr'un proces verbal al consiliului semnat în original cu număr de chitanță.

În cazul când Dumitru Oros nu va achita suma, va fi trimis în judecată conform art. 145 l. coop., luându-se intabulare pe averea numitului.

În baza art. 150 l. coop. îndepărtează pe Dumitru Oros din cooperativă pe cinci ani.

VII. Pentru nejustificarea sumei de lei 211.091 cu care a fost găsită lipsă vânzătorului Victor Pop dela coop. „Românul”, Telciu—Năsăud, comitetul a dat următoarea decizie:

Aprobă actele, dispune trimiterea în judecată penală a susnumitului vânzător pentru suma de lei 88.427,25 în baza art. 145 l. coop. cu chemarea în garanție a consiliului de administrație în cazul de necesitate conform art. 145 și 147 l. coop.

Se vor lua măsuri de asigurare pentru lei 211.000 Uniunea constituindu-se parte civilă pentru sau alături de cooperativă cu suma de lei 88427 bani 25.

Se aplică în baza art. 150 l. coop. îndepărtarea pe 5 ani a vânzătorului, atrăgându-se consiliului atenția, să fie mai vigilent în privința controlului ce are de efectuat.

VIII. Pentru lipsa nejustificată de lei 58.997 constatată în sarcina gestionarilor Pavel Rus și C. Teodorescu dela coop. agr. „Avântul” Cluj comitetul a decis:

Aprobă actele, dispune trimiterea în judecată penală conform art. 145 l. coop. pe Pavel Rus și C. Teodorescu pentru suma de lei 58.997 capital, plus dobânzi.

Se va lua intabulare pe averea numiților conform art. 152 l. coop.

În baza art. 150 l. coop. dispune îndepărtarea ambilor pe termen de cinci ani din cooperativă.

În baza art. 147 l. coop. se va chema consiliul de administrație în garanție.

Se invită consiliul de administrație a lua o poliță de garanție lui Pop Gh. pentru suma de lei 27.368 cu garanțiile necesare, făcând contract special conform procesului verbal al consiliului de administrație încheiat la 9 Oct. a. e. în care convenție se va prevedea de asemenea ca încasările de 0.80 bani la litru să se încaseze imediat dela dl Gh. Pop.

Se obligă consiliul de administrație a-și alege alt președinte, fiind contradicție între președinte și gestionar conform art. 36 l. coop.

Se aplică art. 150 l. coop. avertisment celor trei membrii din consiliul de administrație Corujan Vasile, Pop Ambrosie și Rus Gligorie cari se obligă a convoca imediat adunarea generală pentru complexarea consiliului de administrație și aducerea la cunoștința adunării a inspecției și anchetei făcute. Se va trece și descitirea gestiunii cooperativei până în prezent aplicându-se celor trei cenזורi avertismentul conform art. 150 l. coop.

Arhiva și registrele sechestrate de justiție, pentru Uniune, aceasta le va preda restului de 3 consilieri rămași, după avizul Cabinetului de Instrucție că nu mai are nevoie de ele.

IX. In cauza Gh. Cotoară fost vânzător la coop. „Unirea”, Băla—Mureș, comitetul a decis:

Se va cere consiliului de administrație al cooperativei să trimită în original proces verbal cu nr. chitanțelor pentru sumele încasate comunicând în acelaș timp cât mai este de plătit.

Se va cere copie de pe c. f. a averei lui Gh. Cotoară dela judecătoria Reghin.

X. Ion Teherciu fost vânzător la coop. „Piatra Craiului”, Zărnești—Brașov, se trimite în judecată penală pentru suma de lei 27.792 dacă această sumă n'a fost achitată până la 11 Noembrie așa cum s'a obligat.

XI. In cauza Elisabeta Man și b. pop. Sft. Gheorghe de Pădure—Odorheiu, comitetul a dat următoarea deciziune:

Clasează afacerea.

XII. Idem în cauza vânzătorului Petre Vasilescu dela coop. Vo-luntarilor, Baci—Brașov, suma fiind achitată.

XIII. Comitetul a dat următoarea deciziune în cauza Ion Ortelecanu, Gavril Meseșanu și Alexandru Ciucur dela b. pop. „Răsăritul”, Chilioara—Sălaj:

Se va lua intabulare pe averea numiților conform art. 152 l. coop.

Se vor invita ca până la Ianuarie 1932 să depună sumele datorate, contrar vor fi deferiți instanței represive.

După trecerea termenului de păsuire dosarul se va supune din nou comitetului de control.

XIV. In cauza vânzătorului V. Maior dela coop. „Unirea Română”, Iceland—Mureș comitetul a decis:

Se va lua intabulare pe averea lui Mărgineanu Petre, garant, până la concurența sumei de lei 24.457, chemându-se în judecată civilă atât vânzătorii Maior Vasile și soția sa cât și garantul, în caz de plată dându-li-se termen până la 1 Ianuarie 1932.

XV. Invită pe președintele b. pop. „Mărul Roșu”, Iernut—T. Mică, A. Macarie să depună suma de lei 1900+2145 ce s'a predat directorului c. f. Al. Justin făcându-l atent că în caz contrar se vor lua contra lui măsurile dictate de lege.

Se va supune din nou comitetului dosarul după aceea.

XVI. Se clasează cauza decedatului Carol Müller, fost gestionar al cooperativei „Cerbul”, Prundul Bărgăului—Năsăud.

XVII. Se îndrumă cooperativa „Norocul”, Țichindeal—Sibiu, a lua intabulare pe averea vânzătorului S. Ienciu pentru lipsa nejustificată de lei 21.585, precum și a caventilor semnați în actul de garanție, până la concurența acestei sume, plus dobânzi până la zi.

Se va cere copie de pe c. f. a averei lui S. Ienciu împreună cu un certificat de prețuire al averei.

XVIII. Aplică art. 150 dlor Popovici, Barb și C. Drăghici dela b. pop. „Progresul”, Sadu—Sibiu, îndepărtând pe primul pe doi ani din cooperatie, pe ceilalți câte un an, pentru abuzuri, iar restului consilierilor, pedeapsa avertismentului, pentru neglijențe.

XIX. Clasează afacerea Atanasie Moga, vânzător la coop. „Infrățirea”, Frata—Cluj, lipsa fiind acoperită.

XX. In cauza apelului Vasile Beligrad dela coop. „Buceciul”, Râșnov—Brașov, comitetul a decis:

Se va înainta conform art. 71 l. coop. cererea lui Vasile Beligrad cu întreg dosarul Oficiului Național al Cooperatiei.

XXI. Idem cererea lui Pavel Ianoși dela coop. forest. „Valea Sebeșului”, Laz—Alba cu între dosarul.

Inștiințări.

Inscrierea în registrul comerțului. La înscrierea lor în „Registrul Comerțului”, societățile cooperative trebuie să prezinte, potrivit art. 15 din regulamentul pentru aplicarea legii registrului comerțului, atât doada de înscrierea firmei la judecătoria de ocol respectivă, cât și actul constitutiv și statutul.

Termenul de înscriere s'a prelungit, cum v'am comunicat prin revista noastră, până la 31 Decembrie a. c.

*

Taxele de portărei. Unele cooperative, de tot felul, refuzând să achite taxele de portărei pentru îndeplinirea procedurilor de urmărire a debitorilor lor, invocând art. 108 din legea cooperatiei, vă clarificăm că acest text sentește numai acțiunile până la 5000 lei de taxe de timbru și înregistrare; *actele privitoare la executare trebuie deci să fie timbrate și deasemeni taxele către portărei trebuiesc plătite.*

*

Garanția la licitațiile publice. Deoarece art. 114 din legea pentru organizarea cooperatiei prevede că la toate licitațiile publice cooperativele vor depune numai jumătate din garanția cerută, și având în vedere că art. 92 din Legea Contabilității Publice prevede o garanție provizorie de 5% din valoarea obiectului ce se licitează, urmează ca garanția ce se va cere cooperativei la licitație să fie de 2½%, în loc de 3% cât s'a prevăzut (în scopul facilității calculului garanției) în normele generale pentru ținerea licitațiilor publice, publicate în Monitorul Oficial No. 127—1931.

*

Calendar de perete pe 1932. Tipărindu-se de Oficiul cooperatiei un calendar pe 1932 în format foaie de perete, 70/50, în culori cu desemnuri și înfăptuiri cooperative, unitățile care doresc a li se tipări firma cooperativei, spre a le distribui societărilor gratuit, pot comanda minimum 250 exemplare cu lei 4 exemplarul, remițând costul Oficiului în București, Bulevardul I. C. Brătianu No. 41.

Fără firmă, cel puțin 50 foi, costul este 3.25 lei exemplarul și 10—49 foi lei 3.60 exemplarul.

*

Pentru agenții de urmărire. Pentru ca agenții de urmărire să aibă concursul legal al jandarmilor în urmăririle ce fac, vor cere din timp aceasta Legiunii respective, arătând ziua, ora și persoanele la care trebuie să fie însoțiți de jandarmi, pentru ca Legiunea să poată da ordin postului în cauză.

Acest concurs va fi cerut însă, conform art. 33 din Legea pentru urmărirea veniturilor publice, adică numai atunci când agenții au de aplicat sechestră și de vândut obiecte sechestrate de la debitorii răi de plată și recalcitranți, nu cum se pare că au înțeles mulți dintre agenți, care pretind să fie însoțiți de jandarmi la încasările obicinuite.

*

Procurarea registrului „Inventar-bilanț”. Registrul „Inventar-Bilanț” îl veți procura dela federala de care aparțineți, iar în cazul când nu mai posedă, vă veți adresa federalei „Prahoveana” din Ploești, căreia îi veți remite lei 125 costul, plus porto și ambalajul.

Federala „Zorile” din Luduș ne anunță că unele unități nu i-au achitat nici azi costul registrelor inventar-bilanț din 1930.

Vă rugăm a expedia imediat federalei costul.

*

Avocații și societățile cooperative. În nr. 9—10 a. c. al revistei noastre „Tribuna Cooperației Ardelene”, dl avocat al uniunii Gh. Ștefănescu a scris un articol intitulat: „Avocații și societățile cooperative”.

Acest articol vă rugăm a-l citi în cea mai apropiată ședință a consiliului dvs., împreună cu instrucțiunile privitoare la încheierea de convențiuni cu avocații cari servesc societățile cooperative.

Vă atragem atențiunea că vom face direct răspunzător consiliul dvs. de administrație prin organele noastre de control și comitetul disciplinar al uniunii pentru orice cheltueli cu avocații plătiți de unitate sau de debitori, cari vor depăși marginile arătate în articolul menționat.

Acordați toată atențiunea încheierii convențiunii cu avocatul dvs., pe baza principiilor arătate de dl avocat Ștefănescu.

Dacă nu ați primit nr. 9—10 a. c. din revista noastră până la 25 crt., vă rugăm a ni-l cere pentru a vi-l trimite special.

*

Incasarea contribuțiilor către Uniune prin incasator. Prin circulara ns. nr. 2173 din 6 Iulie a. c., între altele, v'am făcut cunoscut că „nici un organ de control sau alt reprezentant al Uniunii sau Oficiului nu are dreptul să ridice direct și personal nici un ban dela unități”, orice sumă urmând să ni-se remită numai prin poștă sau bănci. Revenim, prin prezenta în parte, asupra acestei dispoziții.

Deoarece nu toate unitățile ne-au trimis contribuția ce ne datorează și având în vedere cheltuelile mari ce avem de suportat cu controlul și îndrumarea mișcării, comitetul ns. de organizare a angajat un incasator, pe dl Ion C. Ittu, care se va prezenta la unități spre a le determina să trimită sumele ce avem de primit.

Dl Ittu se va prezenta la unitate cu legitimație cu fotografie, semnată de președintele și directorul uniunii; va prezenta deasemenea și un certificat de identitate emis de primăria comunei Luduș—Turda. Dsa este autorizat de noi a face și inspecție cassei.

În comunele în care este oficiu postal banii se vor depune pe numele nostru de către reprezentantul unității, de față fiind și dl Ittu; în comunele fără oficiu postal, banii vor fi predați direct dlui Ittu contra semnăturii pe bonul de plată respectiv. Predarea banilor se va menționa și în procesul verbal de inspecție a cassei. Orice sumă remisă vă rugăm să ne-o avizați printr'o carte poștală.

Trimiterea la Uniune a contribuției făcută înainte de prezentarea incasatorului nostru ne scutește de cheltuelile în legătură cu deplasarea lui; trimiterea sumelor cel mai târziu prin incasator, este o datorie d'la care, credem, că nici o unitate nu se va sustrage, spre a evita sancțiunile la cari ne dă dreptul legea cooperativei.

Propaganda cooperatistă cu film cinematografic. La Gilău, jud. Cluj. Duminecă, 29 Nov., s'au dus la Gilău dnii Dr. V. Jinga, președintele Uniunii, C. Popescu-Bălteni, directorul suc. din Cluj a B. C. C., prof. Dr. Aurel Gociman și D. Cartianu, directorul Uniunii, pentru a lua parte la marea și frumoasa adunare convocată de banca populară din localitate condusă de harnicul preot și bunul cooperador, dl Dr. Victor Pop.

În fața unei asistențe foarte numeroase compusă din popor și tineret a rulat — adus de Uniune, — filmul cooperativei, în 5 părți, privit cu mult interes de toți cei de față.

Di Dr. V. Jinga a vorbit despre însemnătatea mișcării cooperative pentru viața satelor.

Au rostit cuvinte frumoase și avântate, mulțumind oaspeților, preotul V. Pop și directorul școlar Costea.

A fost o zi frumoasă în care gândurile și îndemnurile bune ale cărturarilor s'au împletit cu simțămintele și viața sătenilor.

Filmul, rulează acum, sub îngrijirea federalei „Sălașul” din Simleul-Silvaniei, în centrele mai însemnate din raionul acestei federale. Rugăm și pe celelalte federale din Ardeal să ne înștiințeze dacă și jand ar putea face o asemenea propagandă pentru a le trimite filmul.

Uniunea noastră trece prin împrejurări grele cari îi periclitează chiar existența. Statul nemai putând plăti diurnele organelor de control, le-a lăsat pe toate, dela 1 Nov. a. c., pe seama exclusivă a Uniunilor. Activitatea noastră mărită și îmbunătățită zi de zi se vede amenințată să nu mai poată continua. Apelurile din ultimul timp către Oficiu și Banca Centrală Cooperativă pentru a ne ajuta au fost zadarnice. Un număr însemnat din Unitățile afiliate, cu o slabă conștiință cooperatistă, nu își îndeplinesc obligațiunea de a trimite Uniunii contribuțiile ce datorează. În asemenea condițiuni Uniunea nu poate trăi. Atragem și pe această cale operatorilor atențiunea asupra dezorganizării ce amenință cooperația dacă va fi lipsită de controlul și îndrumarea instituțiilor regionale autonome. Înainte de a folosi calea la care ne dă drept legea pentru încasarea contribuțiilor, fimem să mai facem încă odată apel la simțul de datoric și conștiința operatorilor. Mai fimem, să înștiințăm, din vreme, unitățile că Uniunea nu va viza bilanțul pe 1931 niciuneia din unitățile cooperative înainte de a achita complet contribuția ce o datorează Uniunii, astfel că aceste unități, potrivit legii, nu se vor putea bucura de nici o reducere a impozitelor.

Încă un mare luptător pe frontul cooperatist.

Societatea cooperativă de asigurări „Vulturul”.

Apelul Uniunii „Ardealul” către unitățile cooperative afiliate.

Banca Centrală Cooperativă a decis reorganizarea societății cooperative de asigurări „VULTURUL” din Chișinău printr'o largă participare a Băncii, aceasta fiind singura cooperativă care după lege are dreptul de a funcționa ca societate de asigurare.

Banca Centrală Cooperativă a subscris la societatea „Vulturul”, un capital de 3,700.000 lei, a pus la dispoziția acestei societăți local chiar în clădirea Băncii, serviciu de cassă și serviciu de virament, dându-i tot sprijinul oricâteori societatea „Vulturul” a avut trebuință.

Președinte al Consiliului de Administrație a fost ales d-nul Profesor Universitar N. Ghiulea, vechiu operator și un adânc cunoscător în chestiunile de asigurări.

Banca Centrală Cooperativă a făcut asigurarea funcționarilor săi la societatea „Vulturul“, destinând și fondul de pensuni de 3,000.000 lei la plata cotelor cuvenite pe trecut pentru ca asigurarea funcționarilor la societatea „Vulturul“ să înceapă chiar dela înființarea Băncii.

Datoria noastră cooperatistă este să facem dovada că sistemul cooperatist este capabil să organizeze cu succes și activitatea de asigurare și trebuie să luptăm ca prin mijloacele noastre proprii să ne dăm și siguranță capitalurilor și întreprinderilor noastre.

Societatea „Vulturul“ și-a dat dela început o organizare tehnică, care poate sta cu mândrie alături de orice organizare a unei mari societăți de asigurare; și-a creiat dela început frumoase și puternice legături în streinătate, având ca reasigurători mari și vechi societăți de reasigurare engleze și franceze; și-a dat un complet program de lucru, având tendința să devie o puternică societate de asigurare pentru acoperirea riscurilor agricole: incendiu, grindină, accidente de muncă, mortalitatea vitelor și un garant prețios al bunei noastre stări economice.

Societatea „Vulturul“ mai face, pe lângă asigurarea funcționarilor din cooperatie, asigurări de viață populare, fără vizită medicală și asigurări de viață cu vizită medicală, apoi asigurarea transporturilor pe uscat, fluviu și mare, asigurarea populară de incendiu.

Capitalul Societății este format din părți sociale de egală valoare.

Valoarea fiecărei părți sociale se stabilește la 500 lei.

Un asociat — persoană fizică sau morală trebuie să subscrie cel puțin o parte socială; el nu poate să aibă mai mult de 100 părți sociale.

Se exceptează Societățile Cooperative asociate și Banca Centrală Cooperativă, care sunt îndatorate să subscrie un număr de părți sociale în felul următor:

Societățile cari au un capital social, împreună cu fondul de rezervă, până la 100.000 lei, o parte socială; societățile având un capital și fond de rezervă mai mare de 100.000 lei vor mai subscrie pentru fiecare 200.000 lei în plus câte cel puțin o parte socială.

Subscrierea se face pe baza bilanțului încheiat la 31 Decembrie al fiecărui an.

Recomandându-vă societatea cooperativă de asigurări „Vulturul“ vă sfătuim să vă asociați la această societate, fiindcă vă bucurați de toate avantajele pe care le dă legea de organizare a cooperativei: controlul deplin asupra operațiilor ei, scutiri de timbru și participări la beneficiile societății, mijloc prin care vi se reduc simțitor primele ce le plătiți pentru asigurările pe care le faceți la societatea „Vulturul“.

Societatea „Vulturul“ aplică tarif de prime ceva mai mici decât acelea ale societăților mari de asigurare cartelate, scăzându-le însă simțitor prin risturnele importante pe care le va da la sfârșitul fiecărui an.

Vă sfătuim să asigurați pe funcționarii Dvs., plătind cota Dvs. de 8% la asigurarea de pensie și obligând pe funcționarii Dvs. să se asocieze și să facă declarația de asigurare.

La această asigurare societatea „Vulturul” nu numai că nu realizează beneficii, dar a renunțat și la cheltuielile de administrație la acest serviciu, având conștiința că prin această organizare face o mare operă socială și cooperatistă.

Dvs. aveți datoria cooperatistă să sprijiniți asigurarea de pensie a funcționarilor Dvs. fiindcă, din aceasta, cooperația nu are decât de câștigat: recrutarea, selecționarea și stabilitatea funcționarilor după asigurarea lor de pensie, au cu totul alt înțeles decât acela pe care îl aveau înainte de această asigurare.

Vă sfătuim în sfârșit, să vă asigurați imobilele și averile Dv., precum și toate bunurile date Dv. în gaj, pentru creditele pe care le-ați acordat, la societatea cooperativă „Vulturul” și să folosiți în general toate felurile de asigurări pe care vi le propune această societate, fiindcă pe această cale nu numai că acoperiți riscurile cooperativelor, dându-vă liniște și siguranță în întreprinderea Dv., dar dați și siguranță creditului cooperatist, fiindcă prin asigurare sunteți siguri de încasarea lui în orice împrejurare.

Uniunea de cooperative „Ardealul” roagă stăruitor unitățile cooperative afiliate să prețuiască însemnătatea societății „Vulturul” pentru mișcarea noastră cooperativă și să se pună cât mai curând în legătură cu ea, cerând orice lămuriri pe adresa: Str. Brezoianu 31, București.

Asigurarea pe baze cooperatiste este un fel spre care, constatăm cu multă bucurie, am început să ne îndreptăm. *Să nu alimentăm cu forțele noastre nici o întreprindere comercialo-capitalistă ci să sprijinim cu toată convingerea orice inițiativă cinstită cooperatistă, folositoare obștei, necesară unei vieți mai bune, mai frumoase, mai morale.*

Cooperatori, țineți seamă de îndemnul nostru, începeți cât mai curând să lucrați cu societatea cooperativă de asigurări „Vulturul”, folosindu-i toate serviciile mari pe cari ea le poate aduce cooperației.

**NU ÎNCHEIAȚI REGISTRELE DE CASSĂ PE 1931
ÎNAINTE DE A DETAȘA BONUL DE PLATĂ PENTRU
CONTRIBUȚIA CE O DATORAȚI UNIUNEI ȘI PE CARE
S'O TRIMITEȚI NEÎNTĂRZIAT.**

C R O N I C A

Știri din Țară.

Cooperăția de credit și conversiunea datoriilor agricole. Consiliul general al cooperăției a prezentat D-lor Miniștrii ai agriculturii și finanțelor, în chestiunea conversiunii datoriilor agricole, următoarele propuneri (în rezumat):

1. În locul unei conversiuni pe 30 ani a datoriilor proprietarilor până la 5 hectare, precum și a celor cu mai mult de 5 hectare, dar cari înțeleg să-și restângă cererea de conversiune numai la 5 hectare, să se prevadă: a) stabilirea termenului de rambursare prin convențiune încheiată între debitor și banca populară respectivă, înăuntrul unor termene maxime, pe care le va stabili legea în raport cu mărimea datoriei și capacitatea de plată a debitorului (stabilirea unei anuități maxime pe care ar putea-o suporta o proprietate agricolă pe hectar, pe regiune, pe fel de cultură); b) în cazul când părțile nu ajung la înțelegere, se aplică termenele maxime respective, prevăzute de lege.

2. Portofoliul să se lase în proprietatea băncilor populare.

3. Pentru asigurarea rambursării la timp a depunerilor și a capitalurilor, să se prevadă, fie o eșalonare a rambursării lor, fie procurarea de credite speciale.

4. Cu privire la datoriile ipotecare ale obștilor de cumpărare și chiar ale debitorilor individuali împrumutați pe ipotecă, să se înlesnească preluarea acestor datorii de către Creditul Ipotecar Agricol, dacă satisfac cerințelor legii și statutului acelei instituții. Deasemenea, în ce privește regimul ce se aplică obștilor de cumpărare de pământ, datoriile lor să aibă acelaș tratament ca și datoriile individuale ale agricultorilor până la 5 hectare.

5. Să se prevadă pentru debitorii cari intră în conversiune o dobândă maximă care să asigure băncilor populare și celorlalte instituții de credit cooperativ, acoperirea spezelor generale și o echitabilă renumerare a capitalurilor și dotare a fondurilor colective. Diferența aceasta între dobânda de perceput și dobânda de 4%, prevăzută pentru debitori, *ar fi suportată de Stat.*

6. O reducere a quantumului datoriilor nu s'ar putea realiza în sarcina băncilor populare; în cazul că se adoptă de lege această reducere, să se găsească modalitatea ca suma redusă să fie suportată de Stat.

7. Declarația creanțelor populare la judecătoriile respective să se facă prin prezentarea, de către băncile populare, a unui tablou nominal al debitorilor cu specificarea în dreptul fiecăruia a valorii creanței; acest tablou va purta viza organului de control al Uniunii de cooperative respective.

Aprovizionarea armatei prin cooperative. Ședința dela 27 Nov. a Camerei deputaților. D. V. Lepădatu (naț.-țăr.) adresează o interpelare d-lor miniștri de finanțe, agricultură și armată asupra motivelor pentru care nu s'a mai admis ca aprovizionarea armatei să se facă prin cooperative ca până acum. Delegația economică a hotărât reintroducerea sistemului licitației publice, în care vor folosi numai antreprenorii de licitații publice.

Această hotărâre a delegației economice este inexecutabilă.

Cere să se fixeze o zi pentru dezvoltarea unei interpelări în această chestie.

D. I. Răducanu: Am dori să știm ce a determinat guvernul ca să schimbe, printr'o hotărâre a delegației economice, sistemul acesta și să dea din nou, ca acum câțiva ani, aprovizionarea armatei intermediarilor.

D. general C. Ștefănescu-Amza, ministrul armatei: Este just ceea ce a spus d. deputat Raducanu că până acum, mai mulți ani de-a rândul, ministerul armatei s'a aprovizionat cu grâu și cu grăunțe pentru cai prin cooperative. Rezultatul a fost cât se poate de rău.

Pentru această considerațiune, guvernul a hotărât ca armata să se aprovizioneze dela sindicatele agricole județene; iar mai târziu guvernul a spus: deoarece sindicate agricole județene nu erau în toate județele, acolo unde nu erau asemenea sindicate să se ia și dela cooperative.

D. Dr. N. Lupu: Aceasta nu este o chestiune așa de ușoară cum o tratați dv. Când guvernele succesive de cinci ani încoace au aprovizionat armata dela cooperative, nu este posibil ca dv., fiindcă s'au întâmplat câteva cazuri în care ați fost nemulțumiți, să reveniți la vechiul sistem. *Guvernul este dator să sprijine cooperativele. Să nu mă siliți să spun, pentru ce anumite organe ale armatei preferă să se aprovizioneze dela particulari, în loc să se aprovizioneze dela cooperative. Să nu se revină cu zece ani în urmă, dând aprovizionarea armatei pe mâna tuturor sperțarilor și ticăloșilor.*

Aflăm că delegația economică a guvernului și-a schimbat atitudinea, hotărând să se acorde la aprovizionări, și pe mai departe încredere mișcării cooperative. Fără supărare, d-le general.

Congresul contabililor cooperatori. S'a ținut la București în zilele de 6 și 7 Dec. a. c. Treaba de a organiza importantul corp al funcționarilor din cooperație este demnă de toată lauda. Fără personal tehnic pregătit, stabil, demn și echitabil retribuit nu putem avea o cooperație tare și în continuă propășire. Revendicările funcționarilor cooperatori trebuiesc sprijinite cu toată puterea și cu toată simpatia.

Congresul a fost prezidat de d-l Gr. Mladenatz, directorul general al Oficiului național al cooperației. Animatorul și organizatorul luptei funcționarilor cooperatori este d-l Dr. A. Dumitrescu-Bumbești, fiul vrednicului și bătrânului luptător cooperator d-l Gh. Dumitrescu-Bumbești.

La debaterile interesantelor probleme puse în congres au luat parte d-nii Mladenatz, D. R. Ioanițescu, Luca Paul, conducător și organizator al învățământului cooperatist, Tatos (în numele B. C. C.-ului), Cezar Spănișteanu, deputat, Gh. Roventța, Gr. Trancu-Iași, deputat, N. Ghiulea, profesor univ., etc.

S'a votat o moțiune în care s'a cerut crearea unui corp al contabililor cooperatori pe cale de lege, înființarea unei Case de pensii, etc.

Lupta trebuie continuată și suntem siguri că ea va duce la izbânda îndreptățită a harnicilor muncitori în ogorul cooperatist

Mesajul regal și cooperația. Despre cooperație, mesajul regal de deschidere — la 16 Nov. a. c. — a Corpurilor legiuitoare amintește în următoarea frază:

„Cooperația, care este cel mai indicat mijloc de a ridica agricultura, trebuie întărită în celulele ei de bază și pusă în strânsă legătură cu necesitățile agriculturii și valorificării produselor agricole.“

Decât nimic, e bun și pușinul de mai sus.

O acțiune comună a cooperativelor agricole române și bulgare. Sofia, 12—XII. — Odată cu delegația românească pentru conferința statelor agrare a sosit aici și o delegație din partea centralii cooperativelor de import-export, condusă de d. Niculescu-Lungu. Delegația aceasta a reușit să încheie o convenție cu centrala cooperativelor bulgare, prin care se stabilește vânzarea cerealelor pe baza unui acord. Cele două centrale cooperative vor comunica zilnic ofertele primite pentru cereale și vor fixa prețul de comun acord. De asemenea s'a ajuns la aranjamente în ceea ce privește schimbul de produse între România și Bulgaria. România va furniza sare și petrol Bulgariei, care ne va da nouă tutun. Centralele cooperative din România și Bulgaria și-au luat obligațiunea ca aprovizionarea cu articole necesare

pentru agricultură ca mașini agricole, sfoară de Manilla, sulfat de cupru, să facă prin cumpărarea în comun.

În fine, s'a hotărât ca peste două săptămâni să aibă loc la București o conferință a delegaților cooperativelor din România, Bulgaria și Jugoslavia. În această conferință se va discuta creierea unui birou central pentru vânzarea în comun a cerealelor din cele trei țări. De asemenea se va interveni pe lângă guvernele respective pentru a acorda facilități exportului de cereale facut de către cooperative.

Din Streinătate.

Institutul internațional de studii cooperatiste.

În „Cooperatorul elvețian” din 21 Octombrie a. c., dl Ch. Gide a scris un judicios articol asupra acestei probleme pe care o repune în discuție în No. 10 din Octombrie a lui Emancipation, ziar al cărui director este:

„Pentru că am anunțat acest proiect al unui Institut internațional de studii cooperatiste într'un jurnal din Elveția este foarte natural ca tot aici să ia naștere acest institut aceasta cu atât mai mult cu cât prima reuniune de constituire a avut rol în orașul Bâle.

Au fost prezenți atunci unsprezece membrii: Dr. Faucherre (Bâle); profesorul Grünfeld (Halle); profesorul Ihrig (Budapesta); profesorul Mladenatz (București); profesorul Tamognini (Porto); profesorii Totomianzi și Borodaewski (Praga); Baron (Londra) și trei parisieni: profesorii Bernard Lavergue, Poisson și subsemnatul. S'ar putea, ce-i drept, afirma că unsprezece membri nu sunt suficienți, însă numărul aderenților a fost de 32, adică un sfert și ori cine a convocat vre-odată o reuniune știe desigur câte dificultăți i se pun în cale, aceasta mai ales atunci, când cei chemați sunt împrăștiati în cele patru colțuri ale Europei și când circumstanțele momentan critice — din punct de vedere material — nu sunt deloc propice deplasărilor. Avem însă de altă parte numeroase scrisori de scuză și de simpatie, printre cari amintim pe acelea ale dlor Gebhard, Vlenghels, Wilbrant, Schloesser, Lorenzoni, Dvorak, Rivos Moreno, etc.

Noi am arătat la timpul său care este obiectul acestei instituțiuni. Ea nu va căuta în nici un caz să facă concurență Alianței Cooperative Internaționale, din care mulți dintre noi facem parte, nici să dea direcțiuni noi cooperăției. Ci, după cum însuși titlul arată, ea va fi o asociațiune de studii între aceia cari au funcțiunea de a propovădui cooperăția fie dela catedră, fie prin cărțile lor. Trebuie de altfel de remarcat că numărul membrilor se sporește repede în măsura în care se desfășoară această propagandă cooperatistă. Ori, mulți dintre aceștia se găsesc foarte distanțați de orice mișcare cooperatistă, deoarece un număr destul de mare dintre ei nu sunt membri în nici o societate cooperatistă sau nu sunt nici chiar membri ai consiliilor ei de administrație și în consecință nu pot fi aleși în comitetele centrale, nici nu pot fi delegați în congresele naționale sau internaționale. Ei nu au deci, nici odată ocaziunea de a se găsi alături de leaderii mișcării cooperatiste, nici de a se cunoaște între ei. Ei ignoră și sunt ignorați și este chiar posibil ca cea mai mare parte dintre numele pe cari le voi enumera sunt complet necunoscute cititorilor jurnalelor noastre cooperatiste. Deaceia deci, pentru a face să înceteze această izolare, deaceia a fost creată această nouă asociațiune. Ea e binevenită de altfel și pentru dezvoltarea cooperăției care în afară de consiliile de administrație alese, și cari constituie oarecum guvernul democratic al cooperatorilor, să existe și asociațiuni pentru studii, rezervate acelorora cari nu sunt calificați decât de lucrările lor științifice și pe cari foarte ușor i-ași numi: muncitori la domiciliu. Fără îndoială această instituție vom numi-o academică însă cu acest singur cuvânt nu am făcut nimic. Noi nu intenționăm deloc să constituim o elită de intelectuali ei din contră o societate de ajutor re-

ciproc și de muncă în comun pentru colegii noștri cari au obligațiunea de-a propovădui și de-a crea doctrina cooperatistă și cari nu-și pot găsi locul în cadrele organizațiilor existente.

Institutul va avea două sedii sociale și două secretariati cari își vor împărți munca. Aceste vor fi birourile celor două Reviste de studii cooperatiste deja existente, aceea a profesorului Grunfeld la Halle și a profesorului Bernard Levergue la Paris.

Reuniunile nu vor avea loc decât din doi în doi ani. În mod excepțional cea mai apropiată va avea loc în anul viitor la Paris.

La ordinea de zi au fost puse mai multe chestiuni însă până atunci va trebui să se facă o anchetă asupra învățământului cooperativ în diferitele țări ale Europei. Această anchetă va apare simultan în cele două reviste susamintite".

(După l'Emancipation No. 10, Oct. 1931).

Un oraș cooperativ.

De nenumărate ori am semnalat cetitorilor noștri că Finlanda este o țară de cooperatori. Astăzi, chiar dacă cadrul e mai puțin larg, el nu e mai puțin interesant, căci vom vorbi despre un oraș din Franța: Limoges.

Acest oraș se găsește la 400 Km. spre sud de Paris. Este capitala „Centre”-ului, numărând o populație de 100.000 de locuitori toți muncitori. Principalele industrii sunt acelea ale fabricării porcelanurilor și a încălțămîntei cari au suferit mult de pe urma crizei prin care trecem.

Acum o jumătate de veac mici societăți cooperatice au văzut aici lumina zilei după ce prealabil s'a procedat la gruparea cumpărătorilor pe uzine. Două dintre aceste societăți de consumatori au fuzionat dând astfel naștere fundației Uniunii, societatea actuală, care creată în 1881 și-a serbat acum 5 zile semicentenarul în mijlocul entuziasmului întregii populațiuni, a simpatiilor celor mai demonstrative din partea municipalității socialiste, și în mijlocul felicitățiilor întregii Franțe cooperatiste. Dni H. May din partea Alianței Cooperatiste internaționale, J. Chévrement, E. Jaunieux și V. Serxy, din partea Belgiei au venit să mărturisească într'o credință și pentru același ideal.

Uniunea din Limoges numără 23.000 familii, adică 80% din populația orașului, societatea neexercitând nici o activitate în afară de zidurile orașului. Există oare în Europa o altă cetate cu un număr proporțional așa de mare de cooperatori? Båle, Helsingfors au cei drept un procent foarte mare însă.... Limoges se găsește într'o situație cu totul remarcabilă.

Cifra sa de vânzare depășește 60 milioane franci, ceea ce constituie pe familie mai mult de 2600 franci annual. Uniunea a refuzat până în prezent să activeze în afară de oraș lăsând inițiativa unei alteia de-a ajunge într'o zi societatea întregii regiuni de muncitori. Se pare că societarii n'au voit aceasta de teama să nu-și vadă prețurile diminuate, mulțumindu-se numai cu intensificarea afacerilor la periferiile orașului.

Sediul principal al Uniunii se găsește într'un vechiu cartier. Acolo se găsesc și birourile ei, brutăriile cari nu sunt deloc moderne, vastele sale antrepozite de mărfuri precum și marea-i sală de spectacole, putând să cuprindă 3000 de persoane. Ea posedă un foarte mare magazin în plin centru alimentând cu coloniale, articole de menaj, țesături, încălțăminte, vestminte etc. Numărul succursalelor pe cari le-a deschis membrilor săi sunt în număr de 19 căci ea nu vinde deloc publicului.

Această societate, care susține că este independentă de partidele politice, este compusă în majoritatea ei din socialiști. Astfel operele sociale cari afirmă acțiunea sa de reformă socială sunt numeroase. Iată o simplă enumerare a lor: colonii de vacanță, grădini de copii, tineret cooperatist (grupe sportive, grupe de gimnastică), coruri de femei, fanfare, coruri de bărbați, cursuri de muzică, cursuri profesionale, băi, cinematografe. Biblioteca sa cu mii de volume este frecventată în fiecare

săptămână de mii de muncitori. Ea a creat o colonie de vacanță la Mas Saint Eloi care are o suprafață de peste 60 hectare. Acolo se trimit în fiecare an mii de mici cooperatori spre a respira aerul curat. Mas Saint Eloi este în același timp o exploatare agricolă a societății. Copiii debili sunt trimiși într-o altă stațiune sanitară, la Boulinière, situată pe țărmul Oceanului.

Uniunea din Limouge are deasemenea organele sale de solidaritate. Printre acestea ea are o casă de păstrare care acordă cooperativelor bătrâni dar fideli o pensie de 240 franci aur. În momentul de față 300 de bătrâni beneficiază de această subvenție. Deasemenea se acordă indemnizații la decesul unui tată, sau a unei mame precum și la nașteri. Ea intervine și în favorul șomerilor. Chiar și în anul acesta le-a venit în ajutor cu peste 400.000 franci.

Situația financiară este excelentă. Examinarea bilanțului său ne arată că este proprietară totală a imobilelor pe cari le posedă.

Reprezentanții cooperației belgiene n'au întârziat să-și exprime admirația lor pentru atât de strălucitele rezultate, bucurându-se de a auzi municipalitatea, prin primarul ei, exprimându-și toată credința ce-i păstrează cooperației, promițând că-i va da tot sprijinul puterii publice. Cetățeanul Betouille, primarul, încheind seria discursurilor a pronunțat următoarele cuvinte: „Muncitorii sunt copti pentru desrobirea lor, pentru ziua în care ei vor realiza în toate terenurile unde sunt chemați a lupta, unitatea pe care au păstrat-o atât de bine pe tărâm cooperativ.

Uniunea din Limouge care s'a caracterizat ca fiind opera muncitorului manual și intelectual, a muncitorului de porcelanuri Couty și a profesorului filosof Ch. Gide este astăzi clădită pe stânca solidarității muncitorilor conștienți. Acțiunea ei binefăcătoare se va mări, ajungând astfel să beneficieze la alte mii de muncitori din Limouges. Experiența de până acum e o cheazășie — și cea mai sigură, că Uniunea va reuși”.

(După „La coopération belge”, V. Serway nr. 31—1931).

Ecouri cooperative.

Suedia. Lăptăria cooperativă din Malmö ne-a furnizat un exemplu de frumos succes prin colaborarea consumatorilor și producătorilor agricoli. Altădată exista în Malmö două mari lăptării. Una dintre ele aparținea Cooperativei de Consum și avea 85 prăvălii, cealaltă aparținea Societății cooperative a fermierilor care poseda 20 prăvălii. Din cauza rivalității care exista între cele două cooperative distribuția laptelui se făcea cu greu și pe o bază cu totul irațională. S'a propus atunci să se contopească cele două cooperative începând dela 1 Iulie 1930 sub numirea de: „Organizarea centrală de distribuție a laptelui din Malmö”. Consiliul de administrație se compune din 4 membri ai Cooperativei de Consum și 4 membri ai Cooperativelor Fermierilor. Prețul laptelui este determinat după prețul ce-l are unul pe piața mondială. Surplusul este distribuit în modul următor: o treime se adjudecă Cooperativei de consum, alta Cooperativei Fermierilor, iar a treia fondului lăptăriei. Noua organizare a reușit să diminueze considerabil neajunsurile de până acum.

Austria. Magazinele engros din republica austriacă au pregătit 22 filme cari vor fi trimise cooperativelor. Intre aceste găsim 2 filme noi, unul arătând noua filatură a fabricii de stofe din Viena, cealalt este marele film german de propagandă al magazinelor engros, numit „Excelsior par le Self-Help”. Celelalte filme ilustrează diferitele întreprinderi ale mișcării confesionale austriace, cuprinzând aci și banca muncitorească austriacă, precum și celebrarea zilei cooperației internaționale la Graz. Mai sunt apoi unele filme de propagandă cu un caracter umoristic.

Belgia. Ultimul bilanț al Uniunii cooperativei din Liège se prezintă astfel: 307 sucursale, 75620 societari, 285 comune cu magazine, 28,99% din totalul populației sunt cooperatori 287,033.043 franci venit pe ultimul an.

Anglia. *Politica agricolă a mișcării cooperatiste în Marea-Britanie.* Desvoltarea relațiilor comerciale între cooperativele agricole de producție și cooperativele de consumație cu ajutorul sistemului paralel de asociațiune manipulând un produs sau o serie de produse conexe, — constituie principala recomandare a ultimei politici agrare pe care Consiliul Uniunii cooperative a adoptat-o recent.

Noua politică caută să creeze o absorbire regulată a produselor agricole engleze în proporția în care aceasta va fi posibil spre a menține pe o bază mai echitabilă echilibrul agriculturii. Consiliul are credința că va putea ajunge la aceasta fixând prețurile pe buză de calitate, ceea ce va permite să reglementeze limitele între prețurile celei mai bune calități. Această politică pune pe tapet crearea unui plan de coordonare regională pe baza produselor pentru a permite fermierilor organizați în vederea oricăror vânzări agricole, de a negocia prețul cu o organizație regională similară de consumatori, desfacerea pe bază de asociațiune a produselor printre consumatorii cooperatori, grupați în cooperative comerciale și în fine să caute ca prin toate mijloacele posibile să încurajeze pe producători și consumatori prin fixarea de prețuri echitabile.

Politica recomandă între altele că punerea în vânzare a unelor produse agricole să fie cercetată de aproape și ca organizarea pentru vânzare să fie constituită de așa manieră avea aspectul fiecăreui clase producătoare. În ce privește laptele s'a propus să fie centrul pentru toată lumea, prin ele urmând să treacă toată aprovizionarea cu lapte ce se va înregistra în regiune. Vânzarea de păsări va trebui controlată cu ajutorul consiliilor mixte, reprezentând în măsură egală atât pe producători cât și pe consumatori. În ce privește ușurința de a obține credit, politica declară că nu va pierde nici o singură ocaziune de a nu utiliza capitalurile consumatorilor și experiența agricultorilor în aceste întreprinderi comune pentru ajutorul lor reciproc.

Rusia. *Cooperativele de consumație trebuie să-și procure singure capital.* Consiliul lui „Centrosouz” a publicat un decret sortit să reabiliteze poziția financiară a mișcării cooperatiste de consum cari au depășit mult creditele acordate de Banca de Stat. Decretul atrage atențiunea funcționarilor cooperațiști asupra faptului că, începând cu 1 Noembrie, Banca de Stat nu va mai consimți la alte avansuri pentru finanțarea operațiunilor comerciale ale cooperativei de consum. În viitor banca nu va mai consimți să mai acorde credite organizațiilor cooperatiste decât numai temporal și pentru un scop bine definit. Funcționarii cari nu vor ține seama de acest nou caracter al avansurilor Băncii se expun de a fi acuzați de rea gestiune. Cum în viitor mișcarea de consumație nu va mai primi sprijinul regulat al Statului ci va trebui să depindă de propriile sale resurse financiare, organizațiile cooperative vor trebui, spune decretul, să facă un efort deosebit în vederea asigurării propriei lor solvabilități mobilizând tot capitalul în acțiunile membrilor săi, îngrijindu-se de încasarea datoriilor, vânzând tot ceea ce nu este strict necesar, sporind eficacitatea lor generală, observând în strict economia în ce privește cheltuielile administrative. În sfârșit garanții cooperativei sunt făcuți atenți că orice tentativă care i-ar putea îndemna la ridicarea prețurilor, în scopul de a evita deficitul, va fi aspu pedepsită.

Franța. *Puterea cooperativei de consumație.* Cooperativele de consum înglobează 3 milioane de familii. Societățile lor realizează anual vânzări de 4 miliarde franci în 10000 de magazine. Magazinele engros ating o cifră de afaceri de 900 milioane franci, iar propriile lor produse se ridică la suma de 45 milioane. Banca cooperativei are un capital social de 23.341.000 franci. Cifra afacerilor a fost în 1930 de 17 miliarde, iar sumele ce i-au fost încredințate spre păstrare depășesc suma de 300 milioane franci.

Italia. *Federația națională a cooperativei de consum* grupează 3173 cooperative afiliate, având 693007 membrii. Cooperativele posedă 4424 magazine, iar cifra lor de afaceri depășește 1,500.000.000 lire. Înainte de fascism Italia număra 9874 societăți cooperative cari numai pentru 339 dintre ele realizau o vânzare de 1570.000.000 lire.

Cuprinsul Tribunei Cooperăției Ardelene în anul 1931.

ARTICOLE :

		<u>Pag.</u>
1. Ing. Gh. Brânduş	— Autohtonizarea soluțiilor crizei în cadrul cooperației	110
2. " " "	— Neglijarea coop. agricole de producție	141
3. " " "	— Cooperația, stadiu de echilibru al vieții sociale (I)	253
4. " " "	— Cooperația, stadiu de echilibru al vieții sociale (II)	309
5. D. Cartianu	— Organizarea autocontrolului și problema funcționarilor în cooperație (referat)	69
6. Dr. Victor Chirilă	— Cercetarea gospodărească a satelor . .	121
7. Ing. Gh. Cioc	— Fapte de cooperatie reală	127
8. " " "	— Realizări în industria cooperatistă . .	168
9. " " "	— Raționalizarea și naționalizarea exploatarilor forestiere din bazinul Sebeșului, prn cooperație	340
10. Dr. Gh. Dragoș	— Formele de activitate coop. mai potrivite situației speciale a Ardealului, (referat)	53
11. " " "	— Normele de organizare și funcționare ale coop. săsești din România	153
12. " " "	— Acțiunea cooperativă dinainte de război a „Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român	201
13. " " "	— Uniunea coop. săsești Raiffeisen . . .	263
14. " " "	— Situația competitivă a cooperativelor române, săsești și maghiare	272
15. " " "	— Cooperația maghiară de credit înainte de război	324
16. " " "	— Cooperația maghiară de credit din Ardeal după război	404
17. A. Fauconnet	— Cooperația și operele sale sociale . .	417
18. Ion I. Ghelase	— Ne trebuie o mistică a cooperației . .	166
19. " " "	— Cooperativele agricole; cumpărarea și vânzarea produselor agricole	409
20. Dr. A. G. Gociman-Oltuz	— Proprietatea forestieră colectivă . . .	398
21. Mina I. Grădinaru	— Cooperativele școlare	159
22. " " "	— Ce poate înfăptui o cooperativă școlară	267
23. " " "	— Asociațiile agricole	316
24. T. C. Ionescu-Pășcani	— Cooperația ca factor educativ	301
25. Victor Jînga	— Finanțarea întreprinderilor cooperative și politica de credit, dobânzi și dividende (referat)	24

	<u>Pag.</u>
26. Victor Jînga	— Cooperația liberă 197
27. „ „	— Cooperația în slujba umanității 249
28. „ „	— Cooperația între ciocanul monopolurilor publice și nicovala monopolurilor private 297
29. „ „	— Un popor de cooperatori 337
30. „ „	— Strângerea economiilor prin oficiile postale 352
31. „ „	— Idei curente false despre cooperație 389
32. Ing. I. Kertes	— Călăuză pentru organizarea coopera- tivelor de valorificare a produselor animale 95
33. „ „	— Cooperația în slujba promovării avicul- turii (referat) 319
34. V. Madgearu	— Discurs ținut la congresul coop. ard. 19
35. I. Modrișan	— Reorganizarea mișcării coop. (referat) 65
36. Luca Paul	— Cercurile cooperatiste (II) 118
37. U. Silvan	— Avera comună prin cooperație 355
38. Gh. Ștefănescu	— Avocații și unitățile cooperative 348
39. Ion Ticca	— Operațiunile speciale de mandat incre- dintate cooperației (referat) 79
40. Leon Tolstoi	— Munca, moartea și boala 177
41. V. Totomianz	— Pericolul de materializare a mișcării cooperative 269
42. Gr. L. Trancu-Iași	— Prin cooperație la unirea sufletească 109

RECENZII:

- M. B. Sturza, Ceasul capitalismului a sunat? (T. C. Ionescu-Pășcani);
G. Bourdon, Fr. Delaisi, etc., Le journalisme d'aujourd'hui (T. C. I. P.) 361

LEGI:

- Legea asociațiilor agricole și instrucțiuni pentru constituirea lor . . 357

BILANȚURI DE SOCIETĂȚI COOPERATIVE:

Pag. 138, 218, 276, 324, 366, 376.

DELA UNIUNEA DE COOP. „ARDEALUL“:

Pag. 86, 130, 180, 213, 279, 326, 368, 419.

CRONICA, ȘTIRI DIN ȚARĂ ȘI STREINĂTATE:

Pag. 90, 135, 186, 292, 333, 381, 429.

DIVERSE:

- V. J. — Congresul nostru 1
— Desbaterile congresului cooperației din Ardeal (25-6-I-1931) 3
— I. T. — Săptămâna cooperației la Cluj (18-26-I-1931) 83
— Regulament provizoriu pentru folosirea casetelor de eco-
nomie la băncile populare 133
— Darea de seamă a Consiliului de administrație al Uniunii
cătră adunarea generală din 26 Iunie 1931 224
— Raportul comisiei cenzorilor, bugetul 238
— Adunarea generală a Uniunii 278
— Chestionar pentru întocmirea de monografii coop. județene 364

